

Wël Jethu cî Matheo gõt **Wët nom**

Athör Matheo ë jam Wët Puøth Yam ye Jethu raan cî lueel, yen bî kœc waar yiëth kârac yiic, raan yen cî kâŋ kenhïim tiεεŋ thïn, kâk cî Nhialic thön kacke. Kâkkâ, aa yeku yök athör thεεr wël Nhialic yiic. Wët Puøth Yam kënë acie tënë kœc Itharel kepœc, kœc kek ke dhiëeth Jethu thïn ku dïit kamken, ee wët puøth lœk thæi ëbën pinynhom.

Athör Matheo aci ŋiεc guiir. Ee rot jœœk dhiënh Jethu, ku teet miœc nom ë Jethu ku tē cî jœŋrac ye thœm thïn. Ku wëetden yen kœc lœk tē bî kœc pîr thïn aköldä, ku piœœcde ku tē yen kœc kuœny thïn Galilia. Ku ë kâkkâ cœk ciëen, Matheo aci tēwäär jiël Jethu Galilia bî la Jeruthalem gõt aya, cîmën kâk cî röt looi tënë ye wäär bî ye guœ nœk, cî bën la thœk piëët cî ye bën piäät tim cî riïu kœu. Ku jœl aa jœn cî yen rot bën jœt.

Athör Matheo ë Jethu nyuœœth ke yen raan piœœc ril ŋic kâŋ apeï, ke la riel yen lœŋ Nhialic teet yic bî lööny kœc puøth apath, ku ë piœœc kâk Bääny Nhialic aya. Abanđit piœœcde yic aci Matheo tek yic dhiëc ku gët këlä,

Piœœcde gõt nom rin ŋiεc ciεεŋ ku tē bî kœc ye Bääny pan Nhialic këden la thïn aköldä. (cœkdït 5-7)

Lœk tënë atuuc kathiäär ku rou ë luœiden bîk looi. (cœkdït 10)

Kœŋ rin Bääny pan Nhialic. (cœkdït 13)

Piœœc rin atuuc. (cœkdït 18)

Piöoc rin thök piny, ku Bääny pan Nhialic bi bën.
(cökdit 24-25)

Käk tä thün

Kuat Jethu ku dhiënhde 1:1-2:23

Piöoc Joon raan kəc muəəc nhüim 3:1-12

Miəc nom Jethu ku tē cī jəŋrac ye them thün.
3:13-4:11

Piöoc Jethu Galilia 4:12-18:35

Jäl Jethu Galilia bi la Jeruthalem 19:1-20:34

Nin ciëen kadhorou thuənde nom tueŋ 21:1-
27:66

Jön rot ku nyooth rot ē Bānyda 28:1-20

Kuat Jethu raan cī ləc ku dəc

(Lk 3:23-38)

¹ Käkka aa rin kuat kəc ke dhiëeth Jethu thün,
kuat Bënyŋaknom Debit bö cök tēnē Abaram.

² Abaram ē ye wun Ithäk.

Ithäk ē ye wun Jakop.

Yen cī Juda bën dhiëeth kek wämäthakën kök.

³ Juda ē ye wun pandiεεt, Peredh ku Dhara ku
manden ē cəl Tamar,

Peredh ē ye wun Yedhron
ku Yedhron ē ye wun Ram.

⁴ Ram ē ye wun Aminadap,
ku Aminadap ē ye wun Nacon,
ku Nacon ē ye wun Thalmon.

⁵ Thalmon ē ye wun Boath,
ku man ē cəl Rayäp.

Boath ē ye wun Obet,
ku man ē cəl Ruth,

ku Obet ē ye wun Jethe.

⁶ Ku Jethe ē wun Bënyŋaknom Debit,

ku Debit ë ye wun Tholomon, ku man ëci kaŋ aa
tiŋ Uria.

⁷ Tholomon ë ye wun Raboam,
ku Raboam ë ye wun Abija,
ku Abija ë ye wun Atha.

⁸ Atha ë ye wun Jopat,
Jopat ë ye wun Joram,
ku Joram ë ye wun Udhia.

⁹ Udhia ë ye wun Jotham,
Jotham ë ye wun Ayath,
ku Ayath ë ye wun Yedhekia.

¹⁰ Yedhekia ë ye wun Manathe,
Manathe ë ye wun Amon,
ku Amon ë ye wun Jothia.

¹¹ Jothia ë ye wun Jekonia, ku wämäthakën kök, ku
jal ke peec ku yëth ke Babilonia.

¹² Wën cï ke yäth Babilonia aaci la dhiëth këlä,
Jekonia aci Cealtiel la dhiëëth.

Cealtiel ë ye wun Dherubabel.

¹³ Dherubabel ë ye wun Abiöt
ku Abiöt ë ye wun Eliakim.
Ku Eliakim ë ye wun Adhor.

¹⁴ Adhor ë ye wun Dhadok.
Dhadok ë ye wun Acim,
ku Acim ë ye wun Eliöt.

¹⁵ Eliöt ë ye wun Aliadhër
ku Aliadhër ë ye wun Mathan.
Ku Mathan ë ye wun Jakop.

¹⁶ Ku Jakop ë ye wun Jothep mony Maria,
ku ë yen aci Jethu cäl Raan cï lac ku dác bën dhiëëth.

17 Këya, kuat Jethu ë kith, ee ye yic thiäär ku nuan jöök Abaram yeet Debit, ku ben yic aa thiäär ku nuan yeet tēwäär cī ke pεεc Babilonia, ku ben yic aa thiäär ku nuan jöök kɔc cī dhiëeth Babilonia yet dhiënh Jethu raan cī lɔc ku dɔc.

*Maria aci meth yök ke cīn moc
(Lk 2:1-7)*

18 Dhiënh Jethu ë loi rot këlä. Maria ë wïc Jothep bī thiaak. Tēwën këc ye gam, ke yök ke cī liëc ë manh yök tēnë Wëi Nhialic.

19 Jothep, raan awën wïc ye bī thiaak ë ye raan path, ku akëc wïc bī Maria yöör guöp, go wïc bī puöl ke cīn raan piñ ye.

20 Tēwën wïc yen kënë bī looi, ka atuny Nhialic nyuth rot ye nyuöth yic ku lueel, “Jothep, manh Debit, duk riöc ba Maria cīi thiak, rin ë riël Wëi Nhialic yen ayök yen manh tō yeyäc.

21 Yeen abī mēnh moc dhiëeth, ku aba cäk ke cɔl Jethu rin yen ë raan bī kɔc wëër bei adumuöömken yiic.”

22 Kënë aci rot looi këya, bī wët Nhialic cī raan kärke tñj lueel yenhom tiεεñ. Ku wët kënë ëcī lueel ëlä,

23 “Nyan bīm abī liëc, ku abī manh moc dhiëeth ku abī cɔl Emanuel. Ku wëtde yic, Nhialic atō kek yook.”

24 Këya, Jothep aci kë cī atuny Nhialic lëk ye gam, ku yëth Maria baai.

25 Ku aa këc rëër cīmēn tik ke moc yet tē dhiëeth Maria wēnde, ku ciëk Jothep ke cɔl Jethu.

2

Jethu aci nyuöth kəc thäi

¹ Tëwën cī Jethu dhiëeth gen Bethalem pan Judia, wäär ye Yërot Bëny. Ke bāny kək njic kək Nhialic bō piny ciëen ku yëetkë Jeruthalem,

² ku thiëckë, “Tō Bënyñaknhom kəc Itharel puəc dhiëeth tēno? Ciëerde acuk tñj piny ciëen, yen abī yok buk bën door.”

³ Nawën piñ Bëny Yërot ë wët kënë, ke jieth puəu, agut kəcđit kək Nhialic Jeruthalem aya.

⁴ Go bānyđit kək Nhialic, ku kəc piöoc lööñ cəol ëbën ku thiëec ke, “Ye tēnen bī Raan cī ləc ku dəc dhiëeth thñn?”

⁵ Gokë lueel, “Abī dhiëeth gen Bethalem pan Judia, cīt wët cī raan kək Nhialic tñj gət ëlä,

⁶ ‘Yin Bethalem pan Judia, na cək alən koor yin kam gεethđit pan Judia, ke yin abī bëny mεc thāndiën Itharel tuöl thñn.’ ”

⁷ Go Yërot bāny wën bō ciëen cəol ë röt, ku thiëec ke aköl tñj kek ciëer panden.

⁸ Ku cəl ke aa ber Bethalem ku thən ke ëlä, “Lak wiëckë meth apēi ku na yökkë, ke we dhuk bāk bën lək ya, ba la aya, ba la door.”

⁹ Nawën cik wët Bëny Yërot piñ ë ke lööny dhöl, ku tñjkë ciëer wäär cik tñj ciëen panden ke wat kenhñim, ku ler ku këec yöt nhom, yön tō meth thñn,

¹⁰ ku mitkë puöth apēi.

¹¹ Ku lek yöt ku yökkë meth kek man, ku gutkë kenhñol piny ku dorkë, ku liepkë jəgəoken thook ku juërkë mīlšöñthith, ku adöñ njir mit tuəlde ku adöñ kec.

12 Nawën ke nyuõth ku lëk ke bïk cïi dhuk tënë
 Yërot, gokë dhuk panden dhël dët.

Meth aci riεη Ijip

13 Wën cï kek jäl ka atuny ë Nhialic nyuth rot
 Jothep ku nyuëëth ëlä, “Jõt rot ku luɔɔc rot wei kek
 meth ku man ku lak Ijip, ku rëërkë thïn yet aköl bï
 γen we lëk bäk dhuk, rin Yërot awïc meth bï nök.”

14 Go Jothep rot jõt ku nyεei meth kek man ë wëër
 kënë, ku lek Ijip.

15 Ku rëërkë thïn yet aköl thou Yërot, rin bï wët
 raan käk Nhialic tïη, cï lueel thεεr ëlä yenhom tiεη,
 “Yγen abï Wëndië cɔɔl Ijip.”

16 Nawën tïη Yërot lɔn cï bány ke bə ciëen ye
 ruëeny, ke riääk puşu. Ku cɔl mïth röör aa nök
 ëbën Bethalem, ku bëëi kök thiääk kek ye, mïth ye
 ruönken rou, ayï mïth kök këc run karou dööt, cït
 tē ye tāk ye tēwäär piη yen wët tënë bány ciëen.

17 Ku käk ke cï Jeremia raan käk Nhialic tïη lueel
 thεεr, aaci kenhïim tiεη thïn. Ku ëcï lueel ëlä,

18 “Dhiëëu ëcï piη gen Rama,
 dhiëëu ku kiεeu ë dït apci.

Kɔc Itharel aake dhur miëthken,
 Ku aaci wëc ë puşu ye gam,
 rin cï kek thou ëbën.”

Meth aci dhuk

19 Nawën cï Yërot thou, ka atuny Nhialic ben rot
 nyuõth Jothep pan Ijip,

20 ku lueel ëlä, “Jõt rot, ku dhuök meth kek man
 pan Itharel, rin kɔc wäär wïc ye bïk nök aaci thou.”

21 Go Jothep rot jõt, ku jiël kek meth ku man, ku
 dhuk pan Itharel.

22 Nawën piŋ lɔn ye Arkelao bēny Judia nyin wun, go riöc bi la Judia, ku ben nyuääth, go muöl la Judia ku ler Galilia,

23 ku ler ku rēer gen cɔl Nadharet. Kēya, wël ke cī raan kāk Nhialic tiŋ lueel aaci kenhīim tiεεŋ thīn, “Lɔn bi Jethu aa raan Nadharet.”

3

*Piöc Joon raan kɔc muɔc nhīim
(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)*

1 Ye nīnkä, Joon raan kɔc muɔc nhīim ēcī piöcde jɔak pan Judia, roor tē cīi ceŋ, ku lēk kɔc ēlä,

2 “Pälkē luɔi kārɔc rin Bääny Nhialic aci thiök.”

3 Mony kēnē, yen ēcī Ithaya raan kāk Nhialic tiŋ jam rienke thēer wäär lueel yen ye ēlä,
“Raan kākkiē tiŋ abī piŋ röl ke jam roor tē cīi ceŋ,
‘Guierkē dhēl ē Bēny, luɔikē dhölke bik la cök.’ ”

4 Joon ē ye ceŋ alēth cī looi nhiēm thöröl, ku ceŋ gɔɔp ye aŋum, ku müth ke ye cam, aa kɔryɔm ku kiēc.

5 Kɔc Jeruthalem ku kɔc juēc pan Judia, ku lɔn Jordan ēbēn aaci wēt tēnē ye,

6 ku lekkē adumuöömken, ku jɔl Joon ke muɔc nhīim wār Jordan.

7 Wēn tiŋ Joon kɔc juēc akut Parathī ku Thaduthī ke bö tēnē ye bi ke bēn muɔc nhīim, ke lēk ke,
“Awek dhiēnh kăpieny! Yenja lēk we bāk kat kēreεc bö?”

8 Luɔikē kāk ye nyooth lɔn cī wek muöl kārɔc yakē ke looi.

⁹ Ku duökkë wepuöth təŋ ku luëlkë yök aa mïth Abaram. Alëk we, lən alëu Nhialic bi aleelkä cəl aaye mïth Abaram.

¹⁰ Ku ëmën yëp acī ther bi ke tiim yep, rin na ye tim cie luək mïth path, ka yep ku cuet ë μεεc.

¹¹ Wek aa ya muəcc nhïim ë pïu bāk luəi kārac puəl, ku raan bö ciëen yacök abī we muəcc nhïim ë Wëi Nhialic ku mac. Yeen adit apeī tənë ya, ku yən acīi path na cək a warke ka cā lëu ba ke dök.

¹² Yeen acit raan muk lək ë kām, ye rap kōöm bi rap tek thook ke miël. Ku wiiu rap ku tōöu ke. Ku yəot miël many cie thou.”

Jethu acī muəcc nhom

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Nawën ke Jethu jiël Galilia bi la Jordan bi Joon la muəcc nhom.

¹⁴ Go Joon them bi Jethu yenhom waar ku lëk ye, “Awiëc bi ya yïn muəc yanhom. Yenö bii yïn tənë ya?”

¹⁵ Go Jethu dhuök ye, “Cəl aloi rot këya. Ee tēde bi rot looi kēlä rin bi yök kë wïc Nhialic tiεεŋ nhom.” Go Joon gam.

¹⁶ Kaam wën cī Jethu muəcc nhom, ke bö bei wiir ku tiŋ nhial ke liep rot, ku tiŋ Wëi Nhialic ke bö yenhom kecit kuur ë dit.

¹⁷ Ku piŋ röl Nhialic nhial ke lueel, “Kënë ë manhdiën nhiaar, yən amit puöu tənë ye.”

4

*Jethu aci jəŋrac them**(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)*

¹ Kaam wën ke Wëi Nhialic la Jethu guöp, ku yëth roor tē cii ceŋ bi jəŋrac la them.

² Ku jəl miëth theek nin thiärŋuan, aköl ku wëër go cək nök.

³ Go jəŋrac rot cuöt ye ku lueel, “Na ye Wën Nhialic, ke lək aleelkä bik röt wel bik ya ayuöp.”

⁴ Go Jethu bëër, “Acī göt theër ëlä, ‘Raan acie pír ayup ë rot, ee pír wël bën bei ëbën Nhialic thok.’ ”

⁵ Go jəŋrac yäth gendit ku tēü luanj Nhialic nhom,

⁶ ku lueel tënë ye,
 “Na ye wën Nhialic, ke yi cuet rot piny, rin ëci göt ëlä,
 ‘Nhialic abä atuöocke lək bik yi muk kecin, ba yicök cii deeny al.’ ”

⁷ Go Jethu lək ye, “Acī göt ëlä aya, ‘Duk Nhialic Bánydu them ë path.’ ”

⁸ Go jəŋrac bën yäth gən bär apëi nhom, ku nyuth bëëi pinyinhom ëbën ke diεkden.

⁹ Ku lueel tënë ye, “Käkkä ëbën aba yiék yi tē cuet yin rot piny ku door ya.”

¹⁰ Go Jethu lək ye, “Jälë, Jəŋ ater, rin aci göt ëlä, ‘Yin abī Nhialic Bánydu door ku loi wëtde yetök!’ ”

¹¹ Go jəŋrac nyäänj piny, ku bö atuuc nhial ku konykë.

*Jethu aci luəide jəək Galilia**(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)*

¹² Nawën piŋ Jethu lön cī Joon döm, ke dhuk Galilia.

¹³ Ku jiël Nadharet genden ku le rëer Kaper-naum, gen thiäak kek wär Galilia, lön Dhebulun ku Naptali.

¹⁴ Kënë ëcī rot looi, bī wët cī Ithaya raan käk Nhialic tiŋ lueel yenhom tiεεŋ,

¹⁵ “Piny ë Dhebulun ku piny Naptali, tē la wīr, wär Jordan alonŋtui, Galilia, wun thāi juēc kuc Nhialic!

¹⁶ Kəc ke rëer muöŋth yic aaci rueldit apeī tiŋ.

Ku kəc ciēŋ piiny muöŋth yic tēn thou, ruel aci bēn.”

¹⁷ Ku ë nīnkä, Jethu aci piöŋcde jəək, ku lək kəc ëlä, “Pälkë luoi kārāc, rin Bääny Nhialic aci thiök.”

Jethu aci amēi kaŋuan cəəl

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸ Tēwën kueny Jethu wär Galilia yəu, ke tiŋ amēi karou, Thaimon, ku ë cəl Pīter aya, kek Andria wämēnh ke döm rec buoi.

¹⁹ Go lək ke, “Biathkë ɣa ku wek aaba piöŋc bāk kəc aa döm.”

²⁰ Gokë biaiken nyäaŋ piny nyin yic ku buəthkë Jethu.

²¹ Wën jiël yen ë tēn, ke tiŋ Jemith ku Joon kek wunden Dhubedi riäi yic, ke guir biaiken. Go Jethu ke cəəl.

²² Gokë lööny dhöl nyin yic kek ye, ku nyiëēŋkë wunden piny riäi yic.

Jethu ë piöoc ku kony kəc tuany
(Lk 6:17-19)

²³ Ku jəl Jethu pan Galilia kuany yic, ke ye piöoc yön amat yiic, ku lək kəc Wət Puəth Yam ë Bääny Nhialic, ku kony kəc kuat tuaany ëbən bik pial.

²⁴ Go læcde thiëi piny pan Thiria ëbən, go kəc ke tuany tueny juəc, kəc ke rem gup apei, ku kəc cï jakrəc dəm, ku kəc la gup nok ku kəc cï ruai, bëëi tənë ye. Goke kony bik pial.

²⁵ Go kəc juəc apei pan Galilia, ku gεεth kathiäär yiic, ku Jeruthalem ku Judia ku bëëi kək ləη Jordan, buəth.

5

Kəη miət ë puəu cï Jethu piöoc
(Lk 6:20-23)

¹ Wən tīη Jethu kəc juəc apei, go la tětħöny gət nhom. Ku nyuuc ku mət kəcken ye buəth röt ye,

² go jam ku piöoc ke ëlä,

³ “Kəc mit gup aa kəc ë ləη kepuəth, rin ye Bääny pan Nhialic kēden!

⁴ Kəc mit gup aa kəc dhuöör rin bï Nhialic ke waac puəth!

⁵ Kəc mit gup aa kəc lir puəth, rin bï kek kē cï Nhialic thən yök!

⁶ Kəc mit gup aa kəc nək tuil puən la cök, ku aabï kuεth yeen!

⁷ Kəc mit gup aa kəc abiökruel, rin bï keek kony aya!

⁸ Kəc mit gup aa kəc yer puəth, rin bï kek Nhialic tīη!

⁹ Kac mit gup aa kac ë kac döör,
rin bī keek aa cəl mīth Nhialic!

¹⁰ Kac mit gup aa kac ye jöör rin wēt
path, rin ye pan Nhialic këden!

¹¹ “Wek aa mit gup tē lëët we ku näk we, ku tör
kac kək wegup wël lueth ë rienkië.

¹² Yakë puöth miët ku dalkë wepuöth, rin bī
ariöpdun dīt apeī pan Nhialic. Yen ë tēwäär jöör
kek kac käk Nhialic tīj thīn aya.

¹³ “Wek aa cīt awai pinynhom. Ku na thöök kōu
alëi, ke ben dhuök thīn këdë? Awan cīt këne acie
ben piath. Aye puök wei bī ya dum kac cök.

¹⁴ Wek aa mermer pinynhom ëbën. Gen cī buth
göt nhom acie thiaan.

¹⁵ Acīn raan mermer dëöp ku kum nyin, aye tööu
tēn ë yen yöt mer yic thīn tēne kac tö yööt ëbën.

¹⁶ Këya, mermer adhīl tīj kac ëbën, rin na tījkë
luoidun path la cök ka lec Wuurdun tö nhial.

Piöoc Jethu rin ë löj

¹⁷ “Yakë tak lön cī yen bën, ba löj Mothith ayī käk
ye kac käk Nhialic tīj piöoc bën rac? Acie tēde, yen
akëc bën ba ke bën rac, yen aci bën ba ke bën thääp.

¹⁸ Alëk we alanden, agut tē bī nhial ku piny liu,
acīn wēt koor ayī këthiin tö löj yic, bī kañ määp ke
këc guät nhom.

¹⁹ Këya, raan dhoj löj tök kōu, cək a löj thin koor,
ku piöoc kac kək bīk löj dhoj kōu aya, acīn tēpeth
bī yök pan Nhialic. Ku raan thek ke, ku ye ke piöoc
abi ya raandīt apeī pan Nhialic.

²⁰ Alëk we, na cii piathdun ku luaidun la cök, abi luai kac piöoc lööh Nhialic ku luai Parathi waan thok, ke wek aacii la pan Nhialic alanayon.

Löñ yam awär löñ theer

²¹ “Acäk piñ lon ci ye lek wärkuan dit theer elä, ‘Duk raandä näk, ku na ye raan näk raan dët ka bi luök wei.’

²² Ku wek aa lek wët kënë, raan la puöu agöth tënë raandä, abi luök wei aya. Ku na ye raan lat wämënh, ‘Yin acin nhom!’ Ka tem thou, ku na ye raan lat raan dët, ‘Yin acin puöu,’ Ka bi yäth pan mac.

²³ Na lo juar ariäk nhom, ku lo tak lon ci wämuuth puöu riääk tënë yi,

²⁴ ke yi nyiëñ këdu ariäk lööm ku löor bäk kañ la döör wek wämuuth, ku jöl dhuk ba Nhialic la juër.

²⁵ “Lac wët waar yic ku döörkë wek raan yëth yi luk yic. Na cii lac looi këlä, ka yëth yi luk yic tënë bëny. Ku bëny abi yi la thön apuruuk, ku mac yi.

²⁶ Yin alëk yic, yin acii bi kañ lony yet tē bi yin këthiin këny tënë yi kañ cool.

Jethu ajai ë kär

²⁷ “Acäk piñ lon ci ye lueel theer elä, ‘Duk tin raandä kär.’

²⁸ Ku alëk we, raan döt tik ku tuuil ye, kacit raan ci tik köor aya rin tö yen yepuöu.

²⁹ Këya, na ye nyindun cuëc yi cöl aloi awuöc, ke nuët bei ku cuat wei! Anuëñ ba cor nyien tök, tënë lon bi yi cuat pan mac ebën.

³⁰ Ku na ye cindun cuëc yï cəl aloi awuöc, ke tæem wei. Anjuëñ ba la ciëen tök, tënë lön bï yïn la pan mac.

Jethu ajai ë liösi

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ “Acï lueel aya ëlä thæer, ‘Raan päl tienjde adhil athör ë liösi göt tënë tik.’

³² Ku alëk we, na ye raan cï tienjde liösi ke këc wïc mony dët, ka bï ye cəl aloi adumuööm, ku raan thiak tinj cï liösi ka cä akər looi.

Jethu ajai ë kuëñ

³³ “Acäk piñ aya lön cï ye lëk kockun thæer ëlä, ‘Duk mël kuëñ ë lueth, muk kuëñdun ca looi tënë Bëny.’

³⁴ Ku alëk we, duökkë mël kuëñ, tädë rin pan Nhialic tädë rin ë Bäänyde,

³⁵ tädë rin piny, rin yen ë tē mæc Nhialic ku duk kuëñ Jeruthalem rin ë gen Bënydīt.

³⁶ Duk kuëñ ë cöökdu rin acie yïn yï cak ye.

³⁷ Jamdu ë lön bï yïn ye lueel amääth ë path, ‘Ee këya’ ku, ‘Acie këya,’ Kë ye juak thïn, ee bën tënë jəñrac.

Jethu ajai ë guur

(Lk 6:29-30)

³⁸ “Acäk piñ aya ke cï lueel ëlä, ‘Na yup raan yï nyin ke yup nyin aya, na dhonj yilëc ke dhonj lëc.’

5:30 Mt 18:8; Mk 9:43   **5:31** L.rou 24:1-4; Mt 19:7; Mk 10:4   **5:32** Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18; 1Kor 7:10-11   **5:33** Leb 19:12; Kn 30:2; L.rou 23:21   **5:34** Jem 5:12; Ith 66:1; Mt 23:22   **5:35** Ith 66:1; Wk 48:2   **5:38** B.bei 21:24; Leb 24:20; L.rou 19:21

³⁹ Ku wek alëk kënë, duk këræc col këræc dët. Na gut raan gëmdun cuëc ke wël gëm dët aya.

⁴⁰ Na wïc raan dët bï këdun path tuöör nyin, ke mät këdun dët puøth nhiar aya.

⁴¹ Na cøl raan yï ba këthiek muk tënë ye, ke ruac ba yäth tëmec.

⁴² Muøc raan lim yï, ku na wïc raan këdäj tënë yï, ke gäm ye.

Nhiar kəc man yïin

(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Acäk piŋ ke cï lueel ëlä, ‘Nhiar kəc mäåth kek yï ku man kəc ater.’

⁴⁴ Ku alëk we, nhiarkë kəc aterdun ku röökkë rin kəc jör we,

⁴⁵ rin bï wek jäl ciët mïth Wuurdun tő nhial, rin ë piny cøl abak tënë kəc path ku kəc ræc kedhie, ku cøl deŋ atueny tënë kəc ë luui kăpath ku kəc luui kăræc aya.

⁴⁶ Na nhiar ke ë kəc nhiar yï kepëc, ke ye rin ŋö bï Nhialic yï kony? Cïi kəc kut ajuër ye looi këlä aya?

⁴⁷ Na yeke muöøth ë kəc mäåth kek yï ë röt, ke la këpeth ca looi wër yin kəc kök? Cïi kəc cie kəc Itharel këcït kënë ye looi aya?

⁴⁸ Yin adhil piath cïmën puøth Wuur tő nhial!

6

Duk nhiam ë kuøny ca gam

¹ “Tietkë röt bäk kăpath cïi ye looi ë kəc nhïim rin bï we tiŋ. Na luøikë këya, ka cïn ariöp bäk yök tënë Wuurdun tő nhial.

² “Na le raan n̄ŋ ca kony, ke yī duk nhiam ba ya cath ke luel cīmēn k̄ɔc alueth, ye looi tēn amat ku dh̄ɔl yiic, rin bī ke leec. D̄ɛtk̄ɛ apath, kek ẽ k̄ɔck̄ɛ ac̄in ariōp d̄ɛt benk̄ɛ yōk.

³ Ku na ḡām raan n̄ŋ k̄ɛd̄ān, ku c̄ɔk a m̄āthdu ke duk c̄ɔl aŋic.

⁴ Rin bī k̄ɛdun cī yīn raand̄ā kony cūi n̄ic. Na loi k̄ɛya, ke yīn abī Nhialic cuōt, raan yen k̄ɛriēec ẽb̄en n̄ic, agut k̄ɛ cī moony.

Jethu anyuth ɣo t̄ɛ bī ɣok ya rōok th̄in

(Lk 11:2-4)

⁵ “Ku t̄ɛ rōok yīn, duk k̄ɔc alueth kiit, anhiark̄ɛ b̄ik rōok ke k̄āc tēn amat ku dh̄ɔl yōth, rin bī ke tiŋ. Ku al̄ɛk we, keek aac̄ā ariōpden yōk.

⁶ “T̄ɛ rōok yīn, ke yī la t̄ɛdu ẽ rot, ku rōok t̄ɛn̄ē Wuur Nhialic cie tiŋ, r̄ɛ̄r ẽ t̄ɛn̄ē, ku yen Wuur daai yī, yen abī cuōt.

⁷ “Ku t̄ɛ rōok yīn, duk w̄ɛl ye ber yiic ẽ path cīmēn k̄ɔc kuc w̄ɛt Nhialic, k̄ɔc ye tak l̄on na luelk̄ɛ w̄ɛl jūɛc, ke yen bī Nhialic rōokken piŋ?

⁸ Duk rot loi ba cīɛt ke, rin Nhialic ẽ k̄ɛ t̄ɔ yīpuōu gūɔ n̄ic ke k̄ɛc cak thīēc.

⁹ K̄ɛya, yīn adh̄il rōok ẽl̄ā,
‘W̄ādan t̄ɔ nhial, bī rienku aleec,

¹⁰ bī b̄āānydu b̄en ɣoyiic,
bī w̄ɛtdu alooi piiny cīmēn nhial.

¹¹ Mūɔc ɣook mīɛth yak̄ɔl.

¹² P̄āl w̄ɛt piny t̄ɛn̄ē ɣook,
cīmēn ye ɣok ye pūɔl t̄ɛn̄ē k̄ɔc r̄ɛc ɣook.

¹³ Ku duk ɣook c̄ɔl athem k̄ɛrac, ku ba ɣook lac waar k̄ɛrac yic.’

14 “Rin na ye wēt päl piny tēnē kəc kək, ke Nhialic abī wēt päl piny tēnē yī aya.

15 Ku na cīi wēt ye päl piny tēnē kəc kək, ke Nhialic acīi wēt päl piny tēnē yī.

Duk nyooth lən thək yīn

16 “Tē thək yīn, duk rēēr yī nōŋ nyin cīmēn ye kəc ruēeny ye looi. Aake nyīn looi ŋuarar bīk nyuəəth lən thək kek. Alək we, keek aacā ariəpden yök.

17 Tē thək yīn, rēēr ē path ku duk nyooth lən nək cək yī,

18 bī ciēn raan ŋic ye lən thək yīn, ku Nhialic Acieŋ yen kē ye ŋək looi ē rot ŋic, yen abī yiək ariəpdu.

Jiεk cie riääk atə pan Nhialic

(Lk 12:33-34)

19 “Duəkkē jak kək tō pinyinhom rin ye aruəp ku keth ke rac, ku aaye cuēr kual aya.

20 Kēya, apath bī ya jiεk pan Nhialic yen wīc, yen acīn kē bī ye rac.

21 Rin piändu abī ya rēēr akölaköl tē tō jaakdu thīn.

22 “Kēya, puən path acīt nyin path, raan path nyin ee daai apath, acīi thōŋ kek raan cī cər. Raan la puən yer acīt raan path nyin,

23 ku raan ye ŋic kēde ē rot, ee raan col puəu cīt cər cie piny ē tīŋ!

Nhialic ku jiεk

(Lk 16:13; 12:22-31)

24 “Acīn raan bāny karou luəöi ē tək, tēdē ka man bāny tək ku nhiεr bēny dēētē, tēdē ka thek raan tək

ku dhël raan dët. Acïi raan lëu bï Nhialic ku jïëk nhiaar kedhie.

²⁵ “Këya, alëk we bäk cïi ye diëer kë bäk cam, ku kë bäk dek, rin bï wek rëer we pïr, tädë ke we diëer käk bäk ceñ. Wëi añuëñ tënë miëth. Ku guöp raan cïi ñuëñ tënë alëth?

²⁶ Daaikë diët ë pär nhial, aa cie pur, ku aa cïn müth yekë ke töü, ee Wuur tö nhial yen ë diëer ë ke! Na week cäk ye kädit apëi tënë ke?

²⁷ Yenja kamkun na diir piërde, ke juak ruönke?

²⁸ “Ku yenjö ye wek diëer käk bäk ceñ? Tiëñkë yök pëth ë cil roor, aa cie luui ku aa cie alëth ë kəc ë rienken.

²⁹ Ku adhiel lëk we na cək a Bënyñaknhom Tholomon wäär ë jaakde yic, ee cïi cït ke.

³⁰ Ku na ye Nhialic wël tö roor cəl adhëñ këya, wël tö thïn ëmën, ku na nhiäk nïn lik ke ril wei ku took ke mac, ke yeen cïi we bï kuëc nhïim? Ye gam thiin koor ñö be rëer kek we këya!

³¹ “Duökkë ye diëer ku luëlkë, ‘Yenjö buk cam? Yenjö buk dek? Buk kë ceñku yök tëno?’

³² (Aa kəc kuc wët Nhialic kek aa kepuöth yiëk ë kakkä.) Ku añic Wuurdun tö nhial lön wïc wek kakkä ëbën.

³³ Yakë wepuöth wël bäänyde kek käk wïc ke tënë we, käjuëc wiëckë ke aabi yiëk we.

³⁴ Këya duökkë ye diëer ë nhiäk, nhiäk abï bën kek kärke. Aköl ëbën ala yic këraacde ë rot.

7

*Kəñ kəkku guiir ba raan dët jäl wëët
(Lk 6:37-38, 41-42)*

1 “Duk kəc kək ye nyieeny kārac cīk looi kək ye ke looi aya, rin bī yī cīi gut nyin,

2 rin tē ye luək kəc kək, yen ē tē bī Nhialic yī luək thīn aya.

3 Yenō, ye yīn kērεεc dīt ye looi kuc, ku ye tīŋ kērεεc koor ye wāmuuth looi?

4 Ye kədē bī yīn ke menhkui dək kārac ye looi, ku keek aaye looi aya?

5 Awēēŋkui! Kaŋkē kārac yakē ke looi puöl, yen abī wek ye lēu bāk miēthakun jāl wēēt.

6 “Duk jək gēm kēnē Nhialic, ku duk rot gōu ba wēt lək kəc cīi ye bī gam, tēdē aabī kuc ku nākkē yīn.

Röök yen wïc Nhialic

(Lk 11:9-13)

7 “Thiēc, ku abī gām yī, wïc ku aba yök, gut yöt thok ku abī ŋaany thok tēnē yī.

8 Raan ē thiēc, aye gām kədāŋ, ku raan wïc kədāŋ, ee kē wïc yök, ku raan yöt tōŋ thok aye ŋāny thok ye akōlakōl.

9 Nadē le raan kamkun gēm manhde dööt tē wïc yen miēth?

10 Nadē, ke gēm kēpiny, tē cī yen ye thiēc ē rēc?

11 Na yakē ŋic wek kəc cīi path bāk miēthkun aa gām kāpath wickē ke, ke Wuur tō nhial cīi kājuēc path bī gām kəc ye thiēc!

Lōŋ la cök

12 “Loi kāpath tēnē kəc kək, cīmēn nhiεεr yīn ye bik kāpath looi tēnē yī aya, kākka kek aaci lueel thεεr athör Nhialic yic.

Kuany dhël la pan Nhialic yic
(Lk 13:24)

¹³ “Kuany dhël ye kəc gum thïn yic, rin dhël cii kəc ye gum thïn, ee kəc yäth pan mac, ku ë yen aye kəc juəc mër thïn.”

¹⁴ Ku dhël ye kəc gum thïn yen ë la pan Nhialic, ku aa kəc lik kek aaye kuany yic.

Tietkë röt bi week cii wëŋ
(Lk 6:43-44)

¹⁵ “Tietkë röt kəc piöoc wël ë lueth, kəc bën tënë we ku luelkë wël puoθh cï la läiläi, ku käk rëër keyäac arac apeï.

¹⁶ Aa bäk ŋic tēden ye kek luui thïn. Acin mïth tim ye cam, ye bet tim dēt cie ye nhom.

¹⁷ Këya, tim ye miëthke cam ë luək mïth path, ku tim rac cii miëthke ye cam, acin kë ye yök tënë ye.

¹⁸ Tim pεth ye miëthke cam acii lëu bi dhiëth mïth rεc, ku tim cii miëthke ye cam acie kaŋ luək mïth ye cam.

¹⁹ Ku kuat tim cïn kë ye kuany tënë ye aye yep ku tok.

²⁰ Aben lək we, kəc aa lueth, aa bäk ŋic tēden ye kek luui thïn.

Wek aa kəc kaŋ ŋic
(Lk 13:25-27)

²¹ “Acie kuat raan ya cɔɔl, ‘Bëny, Bëny,’ Yen bi la pan Nhialic, aa kəc kë wïc Wä tō nhial looi kek aabi Bääny Nhialic yök.

²² Të le aköl kënë bën, abi kəc juəc lueel tënë ya, ‘Bëny, Bëny! Yök aaci wēt Nhialic piöoc ë rienku. Ku

γok aaci jakrɛc cuəp wei ë rienku, ku loiku käjuëc kəc göi!

²³ Ku aba lək ke, ‘Wek aa kəc kaŋ ɲic. Jälkë yalööm, kəc ë luui kāracc!’

Kääŋ rin kəc karou cī bēēi keer

(Lk 6:47-49)

²⁴ “Këya, kuaat raan wëlkiën kä piŋ, ku luui ë wëlkä, abi ciët raan ɲic kãŋ cī paande looi tēthöny.

²⁵ Go deŋ tueny ku bö aboor ku yomdit apɛi. Ku paande akəc wiik rin cī ye buth tēthöny.

²⁶ Ku kuaat raan wëlkiën kä piŋ ku cīi lui ë ke, abi ciët raan abēēl cī paande looi tēthuth.

²⁷ Go deŋ tueny apɛi ku bö aboor ku yomdit, go baai wiik ebën abi ciën γön töŋ döŋ!”

Thän awën tö thïn aci göi

²⁸ Wën cī Jethu wël ke wïc bī keek lueel thöl, go thän awën tö thïn göi tē cī yen ke piöcc thïn,

²⁹ rin Jethu acīi cīt kacken piöcc ë lööŋ, rin aci piöcc ke la riël Nhialic.

8

Jethu acä atuet cəl apuəl

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

¹ Wën cī yen bën piny gət nom, ëcī kəc juëc apɛi buəth.

² Go raan cī tuet bën tēnë ye ku gut yenhiaal piny yenhom ku lueel, “Bëny, na wïc ke yïn cəl ë tuen kënë adem.”

³ Go Jethu yekök riny ku gəət, ku lueel, “Ee yic awiëc, Piaalë!” Go tuet guə dəm nyin yic.

⁴ Ku lək Jethu ye, “Muk yīnhom apath duk kënë lək raan dēt, ləər ku nyuōth rot raan kāk Nhialic bī caath, ku juar kāŋ cīt tē ye lōŋ Mothith ye luεel thīn, bī kəc ēbēn ŋic lən cī yīn pial.”

*Jethu acī raan lui pan bēny apuruuk kony
(Lk 7:1-10)*

⁵ Wēn cī yen yet Kapernaum, ke bēny məc apuruuk juēc bō tēnē ye ku lēŋ,

⁶ “Bēny, raan lui paandiē atō baai ke tuany, acīn tē ye yen rot cak jət, adhəl apēi.”

⁷ Go Jethu lueel. “Yen abī la ba kony bī pial.”

⁸ Go bēny apuruuk bēər, “Bēny, duk rot nāk cāth, rin yen acie raan path nadē ke yī bō atiēmdiē yic, toc wētdu ē path ku yeen abī pial.

⁹ Rin yen aya, yen arēər bānydīt cök, ku yen ala apuruuk rēər yacök. Ku aya lək ŋek. ‘Ləər!’ Ka la, ku lək ŋek, ‘Bäär tēn!’ Ka bō. Ku lək raan lui paandiē, ‘Loi kënë!’ Ka looi.”

¹⁰ Kaam wēn piŋ Jethu wəl raan kënë ke gēi, ku lək kəc awēn buōth ye, “Alək we ayic, acīn raan tōŋ ca kaŋ yök Itharel ke la gamdīt cīt kënë.

¹¹ Muōkkē kënë nhom, kəc juēc aabī bēn pinynhom ēbēn ku nyuuckē ē tōk kek Abaram, ku Ithäk, ku Jakop yai yic bääny yic pan Nhialic.

¹² Ku kəc ke bī rēər bääny yic aabī ciεεc ayeer muōth yic, tē bī kek rēər thīn ke dhiau bik kethook aa kac, ke cī nhīm la cōt.”

¹³ Ku wəl yethok bēny apuruuk ku lueel, “Ləər, dhušk baai, yīn acī gam, ku kënë abī looi tēnē yī.”

Ku raanden luəi acī guə pial ē tēn awēn.

*Jethu aci kɔc tuany kony**(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)*

¹⁴ Tëwën le Jethu pan Pïter, ke yök man tiŋ Pïter piiny biöök yic ke cï juäi göök.

¹⁵ Go gɔɔt, go juäi jäl, ku jət rot ku looi miëth tënë ke.

¹⁶ Naɣon thëei, ke kɔc juëc la gup jakrɛc bïi tënë ye. Go jakrɛc cuɔp wei kegup wët thok ë path, ku kony kɔc tuany bik pial.

¹⁷ Kënë aci rot looi rin bi wët cï Ithaya lueel thëer yenhom tiɛɛŋ, “Aci kuat arɛem ku tuaany ëbën jat yeyeth.”

*Raan buəth Jethu adhil puəu riɛl**(Lk 9:57-62)*

¹⁸ Nawën tiŋ Jethu thändit apɛi yelööm, ke lëk kacke bik teem wär alɔŋtui.

¹⁹ Go raan piöoc lööŋ bën tënë ye ku lueel, “Bänydië, yïn aba biaath kuat tɛ ler yïn thïn.”

²⁰ Go Jethu bëër, “Luɔny roor aala yöötken yekë ke wuut, ku diet pär aala yöötken, ku Manh Raan acin nhom baai pinynhom tën.”

²¹ Go raan dët kam kɔc ye buəth lueel tënë ye, “Bëny, cəl ɣa akɔŋ wä la thiök.”

²² Go Jethu bëër, “Buəth ɣa, ku päl kɔc cït kɔc cï thou bik kacken thiök.”

*Jethu aci yom cəl akäac**(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

²³ Go Jethu la riäi yic, ku buəth kacken ye buəth.

²⁴ Kaam awën, ke yomdit ril apɛi jət rot, ku loi atiaktiak rot bi riäi duër puk yic, ku Jethu ë nin.

25 Go kacken ye buoath la tēnē ye ku puöckē ke dhiau, “Luäk yo, Bēny, yok aa diir!”

26 Go lēk ke, “Wek kəc koor gamdun, yeṅö ye wek riöc kēlä?” Ku jot rot ku rēl yom ku atiaktiak, gokē la dīl.

27 Go kəc awēn gāi ku thiäckē röt, “Ye raan la guöp ṅö kēnē? Na cək a yom ku atiaktiak ē ke pin wētde!”

*Kəc pan Gadara la gup jakrɛc
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-29)*

28 Wēn cī Jethu yet pan Gadara tō wār aləṅtui, ke rām kek rōör karou ke bö bei rēṅ nhīim. Ku rōörkä aake la gup jakrɛc ē ke riir nhīim apɛi, abī kəc aa riöc ke, abī ciēn raan tēek ē dhēl kēnē.

29 Gokē duoat looi wēn tīṅ kek Jethu, “Yeṅö wic tēnē yo Wēn Nhialic? Ca bēn ba yo bēn tēm awuöc ke tēn awuöc ṅoot?”

30 Ku duut dīr baai ē nyuäth tēthiök.

31 Go jakrɛc Jethu löṅ, “Na wic ba yo cuöp wei ē rōörkä gup, ke yī cop yo ē dīrkä gup.”

32 Go lēk ke, “Lak,” Gokē bēn bei ku lek ē dīr gup, ku tēn awēn, ke duut diēer riṅ agör yic ku thootkē wīir ku moukē ēbēn.

33 Go rōör ke biöök dīr kat ku riṅkē geeu, ku lek kē cī rot looi tēnē dīr ku tēnē rōör awēn karou la gup jakrɛc tēt kəc.

34 Go kəc juēc apɛi geeu la bīk rōm kek Jethu. Nawēn tīṅkē, ke läṅkē bī jäl panden.

9

*Jethu acī raan cī ruai kony
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)*

¹ Go Jethu dhuk riäi yic, ku teem wär, ku ler genden Kapernaum.

² Go kəc kək mony cī ruai bēēi tēnē ye ke ketkē, ke cī təc biöök alom yic. Tēwēn tīŋ Jethu gamdīt tō ke ke, ke lueel tēnē mony aduany, “Dεεt yīpuōu manhdiē! Adumuōmku aaci pāl piny.”

³ Tēwēn piŋ kəc piöoc ē lööŋ ē wēt kēnē, gokē jam kamken ēlä, “Mony kēnē adhāl Nhialic!”

⁴ Go Jethu lək ke wēn ŋic yen kē yekē tak, “Yenō ye wek tak kārac cīt kākķā?”

⁵ Ēmēn ye kēnēn puol yic kākķā yiic, ba lueel, ‘Adumuōmku aaci pāl piny,’ Tēdē ke lueel, ‘Jot rot ku cathē?’

⁶ Ku aba nyuōth we lōn le Manh Raan riēl pinynhom ba adumuōm pāl piny.” Ku lək mony aduany, “Jot rot ku kuany biōŋdu ku lōr baai!”

⁷ Go mony kēnē rot jot ku dhuk baai.

⁸ Go thān awēn riōoc wēn tīŋ kek mony kēnē, ku leckē Nhialic rin cī yen riēldiit cīt kēnē gām raan ē path.

Jethu aci Matheo cōal

(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Tēwēn jiēl Jethu tēn awēn, ke tīŋ mony ajuēr kut cōl Matheo ke rēēr tēden luoi, go lək ye, “Buōth ya.” Go Matheo rot jot ku buōth.

¹⁰ Tēwēn mīth Jethu pan Matheo kek kōcken ye buōth, ke kəc ajuēr kut, ku kəc kək la gup anyon, mēt röt ke bik mīth ē tōk.

¹¹ Nawēn tīŋ Parathī ē kēnē, ke thiēc kōcken ye buōth, “Yenō ye raandun piöoc mīth kek kəc ajuēr kut ku kəc kək la gup adumuōm?”

¹² Go Jethu wëlken piŋ ku bëer, “Aacie kəc puol kek la tènë akiim, aa kəc tuany.

¹³ Lak bäk wëlkä la deet yiic, kë więc ë ɣer puðu, acä wïc bī ɣa näk ɣök. ɣen akęc bën ba kəc path bën cəl, aa kəc la gup adumušm.”

Wët löŋ thëk ë miëth

(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Go kəc Joon raan kəc muəc nhüim bën tènë Jethu ku thiëckë, “ɣook, ku kəc Parathī yok aa thek buk cīi mīth, ku kəc kun yī buəth aacie thek, yenjö?”

¹⁵ Go Jethu löŋden bëer ëlä, “Yakë tak lön bī kəc cī bën ruäi yic rëer ke cīi mīth, ku ɣen athiëek nhom ɣa rëer ke ke? Aacie tède! Aköl bī athiëek dəm ku nyɛi keyiic, yen aköl bī kek thek.

¹⁶ “ɣen aci bën ba we bën lëk, lön nadë acin raan bī aban alanh rət wei alanh yam kəu bī la bušp ë dhiäth alath kəu.

¹⁷ Ku acin raan bī mušn abięc ë yam pušk töny theer yic, na looi këya, ke töny abi yic pät ku pušk möu wei, ku riëkkë kedhie. Mušn yam adhil pušk töny ë yam yic. Ku na ye mušn abięc ë yam, ka ye tääu töny ë yam yic, ku keek ëbën aacī bī riäk.”

Jethu aci tik kony ku cəl meth aben pīr

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Tëwën lëk Jethu ke ë wëlkä, ke bëny tən amat kəc Itharel bö tènë ye ku gut yenhiəl piny yenhom ku lëŋ, “Nyaandië apuəc thou ëmën thiin, bäär ba yicin la tääu yenhom bī bën pīr.”

¹⁹ Go Jethu rot jət kek kəc ken ye buəth ku buəthkë.

20 Nawën ke tiŋ tuany, cii thëkde kōu ye tæm rušön thiäär ku rou, bō Jethu kōu ciëen ku gōot alanhde.

21 Rin ëci jam yepuōu ëlä, “Na gaat alanhde ke ɣen abi pial.”

22 Go Jethu yenhom wel, ku tiŋ ku lueel tënë ye, “Dæet yīpuōu nyaandië, gamdu aci cəl apuəl.” Ku kaam awën ke riem kääc.

23 Tëwën ci Jethu ɣet pan bëny tən amat kəc Itharel, ke yök kəc ke näk röt ke dhiau apɛi, go lëk ke,

24 “Jälkë tən! Nyanthiin kënë akëc thou, anin!” Gokë dəl guōp.

25 Go la ɣöt wën ci kəc la aɣeer ëbën, ku dəm nyanthiin cin. Go rot jət.

26 Ku thiëi thoŋ kënë piny pan awën.

Jethu aci cōör karou kony bīk daai

27 Wën ci Jethu jäl pan mony awën ke ber tuen, go cōör karou buəth cök ke dhiau. “Yin anjəthku, kony ɣo Wën Debit.”

28 Nawën le ɣet ɣöt, ke buəthkë thin, goke thiëec, “Yakë gam wepuəth lən bi ɣen kënë looi?”

Gokë rek yic, “Bëny, ayeku gam!”

29 Goke gōot nyin ku lueel, “Abi rot looi këya, cīmën ci wek ye gam!”

30 Gokë guə daai nyin yic, ku thən ke ëlä, “Duökkë ë kënë lëk raan dët!”

31 Nawën lek jäl tënë Jethu, ke la jam rienke baai yic ëbën.

Jethu aci mony cie jam kony bi jam

32 Kaam wën puəc kəc awën karou jäl, ke mony la guōp jəŋrac cie jam bi tënë ye.

³³ Ku kam thin cī Jethu jəŋrac cuəp wei yeguəp, go guə jam, go kəc gāi ebən ku luelkē, “Ÿok aa kēc kēcīt kēnē kaŋ tīŋ Itharel ē tēn!”

³⁴ Go Parathī yəŋŋ yic ku luelkē, “Ee bēny jakrɛc yen ē ye yiək riel bī ke aa cuəp wei kəc gup.”

Rap tem ajuēc ku kəc tem ke aa lik

³⁵ Ku jəl Jethu gɛɛth ku baai kuany yiic ke ye piöc tēn amat kəc Itharel. Ku lək kəc Wət Puəth Yam rin bääny Nhialic, ku kony kəc ē tueny yiic ebən.

³⁶ Nawən tīŋ thändiit guëer tēnē ye, ke ŋɛɛr yic tēnē ke, rin aaci tīŋ ke cīn raan piöc ke, kecīt aməl pap cīn nhīm abiöök.

³⁷ Ku lueel tēnē kəcken ye buəth, “Käk tem ajuēc ku kəc luəi aa lik.

³⁸ Kəya, rəkkē Bēny la nhom kək tem, bī kəc luəi cəl ajuak röt.”

10

*Atuuc kathiäär ku rou
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)*

¹ Go Jethu kəcken ye buəth kathiäär ku rou cəl, ku yīk ke riel bī kek jakrɛc aa cuəp wei, ku konykē kəc tuany bīk pial.

² Rin kəc ke cī kuany aa kīk. Thaimon, cī Jethu bēn cək ke cəl Pīɛɛr. Ku wämənh Andria ku wēət Dhubedī, Jemith ku Joon.

³ Pilipo ku Bartholomeo. Thomath ku Matheo raan ajuēr kut. Jemith Alpawuth, Thadawuth,

---

9:34 Mt 10:25; 12:24; Mk 3:22; Lk 11:15   **9:35** Mt 4:23; Mk 1:39; Lk 4:44   **9:36** Kn 27:17; 1Bŋ 22:17; 2Lək 18:16; Edhe 34:5   **9:38** Lk 10:2

4 Thaimon (raan la puöu ater) ku jol a Judath Ithkariöt raan wäär ci Jethu bën luom bi döm.

*Luoi Atuuc kathiäär ku rou
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)*

5 Keek kathiäär ku rou aake ci Jethu tooc ku yöök ke ëlä, “Duökkë bëëi kəc cie kəc Itharel këc yiic, ku duökkë la gεεth Thamaria yiic.

6 Lakkë tənë kəc Itharel kuc Wët Puoθh Yam Nhialic.

7 Të le wek ke lëkkë ke, ‘Lön ci bääny Nhialic thiök!’

8 Kuonykë kəc tuany bik pial, ku calkë kəc ci thou aa ben pır, ku calkë kəc la gup tuet aa dem, ku cuoṗkë jakrεc wei kəc gup. Duökkë röt cöl aye riṗp tē looi wek kakkä, rin riel ye wek ke looi ë cäk γoc.

9 Duökkë muk wëüu ku duökkë muk jəkγəə ye wek lim müith dhël yic.

10 Muökkë alëth ku war cεṅkë kepεc, ku wai tök ë path. Rin raan ë luoi aye gäm këden ci yen luui.

11 “Kuat gεu, ayi pan ye wek la thın, yakë thiεc raan puoθh bi we lor, ku rërkë kek ye yet aköl bi wek jäl.

12 Të ye wek la bëëi yiic, yakë kəc kaṅ tiṅ lön bi kek we lor ku nyuuckë we.

13 Ku na lor kəc baai we, ke we rëer ku nyuöthkë ke Wët Puoθh Yam, ku na cik nyin la we, ka cın wët lëkkë ke.

14 Ku na cii kəc baai, ayi kəc gεu we lor ku piṅkë wët ciεth wek, ke we jiël ku tεṅkë wecök.

15 Ku wek aa lëk kënë! Aköl luṅdit, Nhialic abi kəc rεc pan Thodom ku Gomora ṅuään tənë ë kockä!

10:7 Lk 10:4-12   **10:10** 1Kor 9:14; 1Tim 5:18   **10:14** Luoi 13:51

10:15 Mt 11:24; Cäk 19:24-28

*Acī Jethu lək atuöocke lən bī kek gum
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)*

¹⁶ “Piɛŋkë kënë! Wek aa tuöoc bëëi yiic cīmën amël la gal yiic. Këya, cökkë wepuöth ku luöikë röt bāk aa kōc path ŋic kǎŋ, ŋic luui.

¹⁷ Ku alëk we aya bāk ŋic lən bī we aa dəm ku yëth we luk yic, ku thatkë we tēden amat.

¹⁸ Ku wek aabī kööc bāny nhīim ë rienkië, bāk Wët Puöth Yam lək ke ku kōc cie kōc Itharel.

¹⁹ Ku tē yëth kek we luk yic, duökkë diëer tē bī wek la jīem thīn, rin wët bāk lueel abī guö bën wenhīim tē jīem wek.

²⁰ Rin wël bāk lueel aacie wëlkun, aabī bën tënë Wëi Nhialic yen bī jam wegup.

²¹ “Raan kek wāmēnh aabī röt gaany bīk röt cōl aa nāk, ku wārken mīth aabī miëthken luöm, ku mīth aabī kōc ke dhiëth ke luöm bīk ke cōl aa nāk.

²² Kōc ëbën aabī we maan rienkië. Ku raan bī yepuöu dëet yet tē bī yen thou, abī pīr akölriëc ëbën.

²³ Na wickë bīk we nōk gen cī wek la thīn, ke we riŋ gen dët. Ku na näkkë we ë gen kënë aya, ke we riŋ gen dëëtë. Alëk we ayic, wek acī luöidun bī thöl pan Itharel, ke Manh Raan këc bën.

²⁴ “Acīn manh piöoc wār raan piöoc ye, ku acīn alony dīt tënë bānyde.

²⁵ Këya, apath bī raan biöth ciët raanden ë piöoc, ku alony kecīt bānyde. Na ye wun baai cōl ke Beldhebul bëny jakrëc, ke kacke bī cōl rin yīndë!

10:16 Lk 10:3   **10:20** Mk 13:9-11; Lk 12:11-12; 21:12-15   **10:21**
Mk 13:12; Lk 21:16   **10:22** Mt 24:9, 13; Mk 13:13; Lk 21:17   **10:24**
Lk 6:40; Jn 13:16; 15:20   **10:25** Mt 9:34; 12:24; Mk 3:22; Lk 11:15

Duökkë riöc
(Lk 12:2-7)

²⁶ “Këya, duökkë riöc ke. Rin käk ye moony emën aa ηot ke bī ηic aköldä, rin acin kë ye thiaan bī cii ηic.

²⁷ Yakë käk ya lëk we ë röt lueel kəc nhüim ebën ke cïn riöc, ku luelkë käk ye ηääi weyith, bī kəc kək ke pinj aya.

²⁸ Duökkë riöc kəc we nöc, wëikun aa liu kecin. Anuëën bäk riöc ë Nhialic, yen la riel we cöl apir pinynhom ku kony wëiku ë pan mac aköldä.

²⁹ Acin këthiin koor lëu bī määär ke kuc Wuur tō nhial. Na cək ajinh thin koor tō baai ka ηic.

³⁰ Ku week aya, na cək a këthiin tō wegup cimën nhim tō wenhüim, ka ηic Wuur tō nhial.

³¹ Këya, duökkë riöc, wek aa wär kakkä ebën!

³² “Na ye raan wëtdië piöc ku cii guöp riöc, ke yen acii guöp riöc ye ë Wä nhom nhial.

³³ Ku na ye raan jei ya kəc nhüim lön cii yen ye raandië, ka ba jai aya ë Wä nhom nhial.

³⁴ “Duökkë ye tak lön cī yen bën ba döör bën looi pinynhom. Yen akëc bën ba käh bën cöl aa puł yiic, ee gum bī raan ebën gum.

³⁵ Rin yen aci bën ba meth kek wun, ku nya kek man cöl aman röt, ku man athiëek kek tinj wënde aabi röt maan aya,

³⁶ kəc bī raan aa maan aa kocken rëër kek ye baai.

³⁷ “Raan ye nhiaar bī aa kəc ke dhiëth ye kek nhiëer apci tënë ya, ka cie raandië, ku na ye raan miëthke nhiaar apci tënë ya, ka cie raandië aya.

³⁸ Raan cie kārac ye guum wētdiē ku looi wētdiē acie raandiē.

³⁹ Raan ye wīc bī wēike ŋiɛc muk pinynhom ē tēn, aciī pīr aköldä bī yök, ku raan bī gum ē wētdiē, abī pīr akölrīēec ēbēn yök.

⁴⁰ “Raan we lor ē yēn aye lor, ku kəc ya lor, ee Wä raan toc ya yen ayekē lor.

⁴¹ Raan atuŋnydiē lor rin ŋic yen ye lən ē yen atuŋnydiē, abī la abak ariöp bī yiēk atuuc yiic.

⁴² Muökkē kēnē na gēm raan pīu col nyīn ē path tēnē raan thiin koor kam kəc ya buəth, rin ye yen raan ya buəth, ka bā ariöpde dhiel yök.”

11

Joon aci kəc tuəc tēnē Jethu

(Lk 7:18-35)

¹ Wēn cī Jethu wēlkä jal lək kəcken ye buəth kathiäär ku rou, ke jiēl ē tēn bī la piöoc ku le kəc lək gεεth Galilia yiic.

² Ee nīnkä, tēwēn tō Joon raan kəc muəc nhīim yööt ke mac, ke piŋ kāk looi Jethu. Go kəc abək, kəcken ye buəth tuəc tēnē ye bīk la thiēec wēt kēnē.

³ “Ye yīn raan yī bī bēn, aye raan dēt yen buk tiit?”

⁴ Go Jethu bēēr, “Dhuökkē ku lēkkē Joon, kāk cäk piŋ ku kāk cäk tiŋ.

⁵ Cər aci bēn daai ku aduany aci ya cath. Ku kəc cī tuet aaci tuet jäl kegup. Ku miŋ aci ya piŋ ku kəc cī thou aaci röt jət. Ku Wēt Puəth Yam Nhialic alək kəc ŋəŋ nyīn.

10:38 Mt 16:24; Mk 8:34; Lk 9:23   **10:39** Mt 16:25; Mk 8:35; Lk 9:24; 17:33; Jn 12:25   **10:41** Mk 9:37; Lk 9:48; 10:16; Jn 13:20

11:5 Ith 35:5-6; 61:1

⁶ Raan mit guöp ë raan cie puöu ë rou wëtdië yic!”

⁷ Kaam wën jiël atuuc Joon, ke Jethu jam ku tët kəc Joon, “Ye raan yindë yen cï wek la ror cïi ceñ bäk la tïñ? Ye raan puəl yic ye wel nhom ë path cïmën ye yom aruöör wel nhom? Acie tède, acie yen kënë ler wek.

⁸ Ye raan yindë yen lak tïñ? Ye mony ceñ alëth path? Anot cie tède, kəc ceñ alëth dhëñ aa kəc tö bësi bäny yiic!

⁹ Na cie këya, ke yenjö yen ler wek? Ye raan käk Nhialic tïñ? Ee yic, ku alëk we, yeen adit tënë raan käk Nhialic tïñ.

¹⁰ Yen Joon, yen ë raan cï wël göt ë rienke theer ëlä, ‘ÿen abä atuönydië tuöc yinhom tuen, ku yeen abï dhël la guir tënë yï.’

¹¹ “Ku wek aba lëk yiny kënë, Joon raan kəc muöc nhïim aril, acin raan kuat kəc cï dhiëeth pinynhom düt tënë Joon. Ku raan koor bääny Nhialic yic adit tënë ye.

¹² Tëwäär piöoc Joon raan kəc muöc nhïim agut cit akölë, bääny Nhialic ala tuen, ku aye kəc rec kök la riel them bik dhuök ciëen.

¹³ Rin löñ Mothith, ku kəc ke käk Nhialic tïñ ëbën agut tē yëet yen Joon, aake ye jam rin bääny Nhialic,

¹⁴ ku na töu wepuöth bäk wëtdië gam, ke yen Joon yen ë Elija wäär cï bände lëk thäi.

¹⁵ Piëñkë tē le wek yith!

¹⁶ “Yenjö ba thöñ kek riëc akölë? Aa cit mïth cï kenhïim mat laar yic leñ kegup, ye lueel ëlä,

¹⁷ ‘ÿok aaci waak pëth ye keek ket tē looi ruäai ket,

ku wek aa këc dier!
 Ku yok aaci kæk ye keek looi thuəəu yic thöön,
 ku wek aa këc dhiau!

¹⁸ “Rin Joon aci tuöl ku ëcie bëëi kuany yiic ke mïth ku dëk, go raan ëbën lueel, ‘Joon ala guöp jəŋrac!’

¹⁹ Nawën bö Manh Raan ku ye mïth ke kəc ku dëk ke ke, gokë lueel, ‘Tiëŋkë mony kënë! Yeen akok ku a dək mäəu, ku amäəth kek kəc ajuër kut ku kəc la gup adumuööm!’ Ku luəi puəth Nhialic ë rot nyuəəth kæk ya looi yiic.”

Gεεth këc luəi käreç puəl thïn
(Lk 10:13-15)

²⁰ Tëwën, go Jethu puəu dak ku nyieeny kəc gεεth cï yen kajuëc jəŋ göi looi thïn, rin këc kek luəi käreç puəl.

²¹ “Wek kəc gen Koradhin! Ku Bethaida! Wek aa tiit käreç apei, rin kajuëc jəŋ göi cæk tïŋ cï looi gεεthkun yiic, ku ke cï looi Tire ku Thidon gεεth wäär ceŋ kəc rεç, ŋuöt kəc ë gεεthkă aaci kepuəth dhuök ciëen thεer ku pälkë luəi käreç!

²² Ku wek aa lëk kënë, aköl luŋdīt, Nhialic abï kəc Tire ku Thidon ŋuään!

²³ Ku wek kəc gen Kapernaum! Yakë tak lən bï we jat nhial? Wek abï cuat pan mac. Rin kæk jəŋ göi cï looi wenyin cæk ke tïŋ, ku ke cï looi Thodom, ŋuöt acin kë cie rac agut ëmën!

²⁴ Ku aben lëk we, kəŋ aaci yiic bï riel apei tënë ke aköl luŋdīt, cïmën tē bï kek yiic ril thïn tënë we!”

Bäk tēnē ya bāk bēn lōŋ

(Lk 10:21-22)

²⁵ Ku ē tēn awēn ke lueel Jethu, “Wä, Bēny nhial ku piny! Yin alεεc rin cī yīn kāk ca thiaan tēnē kōc ŋic kāŋ cī piōc, nyuōth kōc kor kēc piōc.

²⁶ Ee yic Wä, yen ē kēn yī yuum puōu.

²⁷ “Kēriēēc ēbēn acī Wä gām ya. Ku acīn raan ŋic Wēnde, ee Wun ē rot, cīmēn cīn yen raan ŋic Wun, ee Wēnde ku kōc cī Wēnde lōc bīk ŋic.

²⁸ “Bäk tēnē ya ēbēn, wek kōc cī jōt yiēth kāthiek bāk ke yāac, wek aba cōl alōŋ.

²⁹ Gamkē piōc diē bāk yith ŋic, rin yēn acīi la ruathruath, yēn alir puōu, ku wek aabi wēikun pīr.

³⁰ Rin piōc diē acīi ril, apuol yic.”

12

Jethu acī kuec lōŋ akōl lōŋ kōc Itharel

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Nayōn akāl tōk ē nīnkā, Jethu ē cath kek kōcken ye buōth, ke kuany dhēl yic kam dum akōl lōŋ. Ku kōcken ye buōth aake nēk cōk, gokē rap lek cam dhoŋ.

² Nawēn tīŋ kōc akut Parathī, gokē Jethu thiēēc, “Tīŋ, kōckun yī buōth aa loi kē cie looi akōl lōŋ!”

³ Go bēer ku lueel, “Kēckē kē cī Debit looi thεεr kaŋ kueen, wāar nēk cōk ye ke kōcken cath kek ye?”

⁴ Acī bēn la luanŋ Nhialic, ku ciem ayum yath cī tōōu tēnē Nhialic, kek kacke. Ayum kēnē ēcīi Debit lēu bī cam kek kacke, aa kōc kāk Nhialic looi kek aake ye cam ē rōt.

⁵ Dët aya, këckë kueen lõḡ Mothith yic lõn aköl lõḡ thok ëbën, kəc käk Nhialic looi luanḡ Nhialic aa lõḡ aköl lõḡ dhonḡ kəu, ku aaciï ke ye nyieeny?

⁶ Ku Manh Raan jam kek we, adit tənë luanḡ Nhialic.

⁷ Na we cï wël cï gət thæer deet yiic, lõn kë wïc Nhialic ë nhiër ye kəc röt nhiaar, aacie ḡk ye nək ye, ḡuət wek aa këc kəc cïn awuəc cik looi nyieeny,

⁸ rin Manh Raan adit tənë aköl lõḡ.”

Jethu aci mony cï cin ruai kony
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Naḡon aköl dët ke Jethu jiël tənë awën ku ler tən amat kəc Itharel,

¹⁰ ku mony cï cin ruai ë tō thïn. Ku kəc kək ke wïc Jethu bik gaany kë cï wuəc, aake tō tən amat aya, gokë Jethu thiëc. “Ye lõḡda pëen bï raan kony aköl lõḡ?”

¹¹ Go Jethu bëër, “Na la raan tők kamkun ë tən amäl tők, ku lööny yiith aköl lõḡ, ke cïï bïï bei yiith?”

¹² Raan adit apeï tənë læi! Këya, lõḡda acie ḡo ye pëen buk raan cïï kony aköl lõḡ.”

¹³ Ku lëk mony wën cï cin ruai, “Nyoth yïcin.” Go yecin nyooth, go cin piath abi ciët ciïn këc ruai.

¹⁴ Go Parathï jäl tən amat, ku lek mat tē bï kek Jethu nək thïn.

Jethu alony cï Nhialic læc

¹⁵ Go Jethu kë loikë ḡic, ku jiël tən awën, go kəc juëc buəoth. Ku kony kəc tuany bik pial,

¹⁶ ku thən ke apeï bik cïï la lëk kəc kək, bï cïï ḡic.

17 Rin bī kē cī Ithaya lueel wäthεεr ēlä ē rienke yenhom tiεεη,

18 “Yen akīn yen alonydiēn ca lɔc, raan tōη yen nhiaar, mit yεn puöu tēnē yeen.

Yεn abī Wēikiē cɔl alööny yeguöp, ku abī gam ē yic lēk thāi ēbēn.

19 Acīi bī ya göth ku rēēm kɔc nhīim wēl cie yith, acīi bī ya piη röl ē dhäl yiic.

20 Acīn kēthiin bī kaη tuöör nyin, cɔk ayiny kɔc kor ka cīi dhäl.

Acīi bī kaη dhör yet tē bī yiεnyde ηic,

21 ku abī wuööt ēbēn ηööth.”

*Jethu aye yöök lɔn le yen guöp jəηrac
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)*

22 Nawēn ke kɔc kök bīi mony cī cɔr tēnē Jethu, ku ēcie jam aya rin tō jəηrac yeguöp. Go Jethu kony, yet bī jam ku dεei.

23 Go kɔc awēn tō thīn gāi ēbēn ku thiëckē röt. “Nadē ke bī ya Manh Debit?”

24 Nawēn piη Parathī ē wēt kēnē, ke luelkē, “Yeen ē jakrεc cuöp wei kɔc gup, rin ye bēny jakrεc, cɔl Beldhebul ye yiēk riēl.”

25 Go Jethu kē takkē ηic ku lueel, “Pan yeyic tek ku thār kɔc ē kamken, ē lac riääk. Ku na tek gεn tōk yeyic, ayī dhiēnh tōk ku tuumkē kenhīim ku thērkkē, ka puök.

26 Na ye jəηrac jəηrεεc dēt cuöp wei, ka cī keyiic tek. Kēya, lēu panden bī kööc kēdē!

27 Ku na ye riel Beldhebul yen ye γεν jakρεc cuɔp wei, ke ye riel ηα yen ye κockun yakē buoath ke cuɔp wei? Calkē ke aa lēk we yic.

28 Ku na ye riel Wēi Nhialic yen ye γεν jakρεc cuɔp wei, ke ηieckē lɔn cī bääny Nhialic bēn tēnē we.

29 “Acīn raan lēu ye bī γōn raan ril dhon ku nyεei kākke, akəη raan ril kēnē dɔm ku der, ku jəl kāk tō baai nyaai.

30 “Raan kēc rot māt γa acie raandiē, ku raan cīi γa kony bī kɔc lēk wēt Nhialic, ee kɔc thiōi.

31 Kēya, wek aa lēk yic lɔn nadē adumuōōm ē kɔc, ku kārac yekē ke lueel, aa lēu bī ke pāl piny. Ku kuat raan kārεc luεel Wēi Nhialic guōp, acīi bī pāl piny tēnē ye.

32 Ku na ye raan lueel wēt rac Manh Raan guōp, ka pəl piny. Ku raan ye lueel lɔn ye Wēi Nhialic jəηrac, ka cīi kəη pāl piny acīn emēn agut akōlriēēc ebēn.

33 “Com tim tēpath bī miēthke piath. Tēdē ke com tērac bī miēthke rēēc. Kēya, tim aye ηic miēthke.

34 Wek mīth kāpieny, mīth kɔc cie yith ye gam, lēukē bāk kēpath lueel, ke we ye jakρεc emēndun? Rin kē ye thok lueel ē bēn bei raan puōu.

35 Raan path ē luui kāpath, rin kāpuoath tē yepuōu. Ku raan rac ē luui kārac rin kārεc tō yepuōu.

36 “Alēk we, raan ebēn abī thiēc akōl luŋdīt ē wēl rεc cī lueel.

37 Rin wēlku kek aabī γāth tēpath, ku aa kek aabī cəl atēm awuōc akōl luŋdīt.”

Jethu aci kuc bi kënë jän göi looi
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Go kɔc kɔk piöc lööŋ ku Parathī lueel tēnē ye, “Raan piöc awicku ba kënë jän göi looi buk tīŋ.”

³⁹ Go Jethu bēer, “Aa kɔc la gup anyon ku gam koor kek aa thiēc kāk tīŋkē! Acīn kēn jän göi bī nyuōth we, ee kēwäär cī rot looi tēnē Jona, raan kāk Nhialic tīŋ yen abī rot looi.

⁴⁰ Cīmēn wäär cī Jona rēer akööl kadiäk ku wēr kadiäk rēcdit apeī yic, ke Manh Raan aya abī rēer nīn kadiäk ē raŋ yic.

⁴¹ Aköl luŋdīt kɔc gen Ninibe, aabī we gök rin cī kek kepuōth waar ku pälkē luoi kārāc wäär cī Jona ke lēk. Ku alēk we, ŷen jam kënë, ŷen adīt tēnē Jona!

⁴² Tīŋdīt ē bēny wäär jiēl pan Athia bī la Jeruthalem, abī we gök aköl luŋdīt rin cī yen jāl tēmec apeī bī wēl puōth bēnyŋaknhom Tholomon la piŋ, ku ŷen jam, ŷen adīt tēnē Tholomon!

⁴³ “Tē cī jŋŋrac jāl raan guōp, ee piny yōōp tēdēt bī yen löŋ thīn. Na cīi yök,

⁴⁴ ke lueel, ‘ŷen abī dhuk tēwäär jiēl ŷen thīn.’ Kēya, ke dhuk ku yök tēn bī yen rēer thīn ke cīn raan tō thīn, ku aci guiir.

⁴⁵ Ku dhuk, ku le bēn kek jakrɛc apeī kɔk kadhorou wār ye, bīk bēn ceŋ baai. Ku pīr ē raan kënë ē jāl rēēc apeī tēnē pīrden tueŋ. Yen ē tēn ben rot luoi thīn aya tēnē kuat akölē.”

Man Jethu ku wämāthakēn aaci Jethu nyaai
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

12:38 Mt 16:1; Mk 8:11; Lk 11:16   **12:39** Mt 16:4; Mk 8:12   **12:40**
Jona 1:17   **12:41** Jona 3:5   **12:42** 1Bŋ 10:1-10; 2Lēk 9:1-12

⁴⁶ Jethu ee ɲot jam kek kɔc tɛwɛn yɛɛt man kek wāmāthakɛn. Ku kɛɛckɛ ayeer, ku thiɛckɛ bɪk jam kek ye.

⁴⁷ Go raan tɔk kam kɔc awɛn lɛk ye, “Moor ku wāmāthakui aa kääc ayeer, ku awickɛ bɪk jam kek yɪ.”

⁴⁸ Go Jethu bɛɛr, “Yeɲa ɛ ma? Ku ye yɪɲa paan ɛ ma?”

⁴⁹ Ku nyooth kɔcken ye buɔɔth ku lueel, “Kɔckäl Kek aa ma ku wāmāthakäi!

⁵⁰ Kuat raan ɛ wɛt Wä tɔ nhial looi yen ɛ wāmääth, ku nyankäi, ku ma.”

13

Kääɲ dom path ku dom rac

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Ku aköl tɔɲ awɛn, ke Jethu jiɛl baai ku ler wär Galilia yɔu ku nyuuc, ku piöoc.

² Ku gööm kɔc juɛc apɛi, go la riäi yic ku nyuuc thɪn, ku kääc thän awɛn ɛ piu thook ayeer.

³ Ku jɔl Jethu kɛɲ aa lueel bɪ yen kɔc piöoc käjuɛc.

Ku lɛk ke, “Raan puör ɛcɪ la dom bɪ la pur.

⁴ Tɛwɛn yen rap wɛɛr dom, ke kɔth abɛk lööny dhɛl yic. Go diɛt bɛn ku tetkɛ ke.

⁵ Ku lööny kɔth kɔk alɛl nhom, tɛ koor tiɔp thɪn. Gokɛ guɔ cil rin tiɔp ɛcɪi dɪt thɪn.

⁶ Nawɛn la aköl ruɛl apɛi ke rap awɛn yuɔm, ku riɛɛukɛ rin kɛc mɛiken yet piny.

⁷ Ku lööny kɔth abɛk tɛ ye yuööt lac dɪt thɪn, nawɛn la yuööt dɪt ke näk rap.

⁸ Ku lööny köth kək ë tɪəm path yic, ku lokkë apath, kək ke dīt nhüim ku kək ke thöönj röt ku kək ke thoi nhüim!”

⁹ Ku wit Jethu wətde ëlä, “Πιεηkë tē le wek yith!”

Wēt thööth ë kääj

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Nawën ke kocken ye buoöth bö tēnë ye ku thiëckë, “Yenjö ye yin jam ë waal tēnë ke?”

¹¹ Go dhuk nhom ku lueel, “Njïëc kək bäany Nhialic aci gäm we ku akëc gäm ke.

¹² Rin raan la kädän abī ben muooc bi kärke juëc apëi, ku raan cïn kädän, ke këthiin ye tak lön tō yen tēnë ye, abī nyaai aya.

¹³ Kënë ye yen jam waal tēnë ke, rin keek aa daai ku acin kë yekë tñj, aa piñ ku aa cïn kë yekë piñ, tädë ke detkë yic.

¹⁴ Këya, wēt cï Ithaya raan kək Nhialic tñj lueel wäthëer ë rienken ëlä atiñ yenhom,

‘Na cək alon ye kockä wēt piñ
ku benkë piñ, ka cik bi deet yic,
na cək alon ye kockä daai, ku
cockë keek ka cïi känj bi tñj,

¹⁵ rin cï kek kepuöth wel wei,
ku aaci keyith cuök bik cïi ye piñ
ku niinkë kenyin.

Na këckë looi këya,
ñuöt aa daai ku piñkë,
ku detkë känj yiic,

ku ñuöt aaci röt thön Nhialic, ku kony keek.’

¹⁶ “Ku wekkä, wek aa mit gup, rin wek aa daai ku piëñkë.

17 Ku alëk we, acì kəc juëc kək Nhialic tìŋ, ku kəc path ŋic Nhialic wïc bïk tìŋ kək yakë tìŋ, ku aa këckë tìŋ, acìk wïc bïk piŋ kək yakë piŋ, ku aa këckë piŋ.”

Jethu acì kääŋ raan ë puər teet yiic
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 Go Jethu lueel, “Èmën piëŋkë tē teet ɣen kääŋ këne yic thìn.

19 Kəc ë wët bääny Nhialic piŋ ku cìk det yic, aa cìt kōth cì lööny dhël yic. Jəŋrac ë bën ku nyɛɛi wët awën kepuəth.

20 Kōth cì lööny aləl nhom aa cìt kəc wët Nhialic gam nyin yic ku mitkë puəth.

21 Ku aacie kepuəth ye dɛɛt, aa löŋ Nhialic guə wai wei tē looi aliäap rot, ku tē nək ke rin wët Nhialic.

22 Kōth cì lööny tē ye yuəət lac dīt thìn, aa cìt kəc ë wët Nhialic piŋ, ku kajuëc ke diir rin pïr pinynhom, ku nhiër jiɛɛk aa bën thìn, ku rɛckë löŋ Nhialic kepuəth.

23 Ku kōth cì puur tiəm path yic, aa cìt kəc ë wët Nhialic piŋ ku detkë yic apath, ku kajuëc aye yök tənë ke, cìmën rap cì ŋiɛc luək ke dīt nhïim, ku rap kək thōöŋ kenhïim ku kək ke thoi nhïim.”

Kääŋ yuəət cì cil dom yic

24 Ku ben Jethu ke lək kääŋ dët, “Bääny Nhialic acìt raan cì kōth path com duəmdɛ.

25 Naɣon akəu ke raan ëbën nin, ke raan atɛrde bö ku weer abaar rap cök ku jiël.

26 Nawën la rap cil ke abaar cil aya.

27 Go raan lui dom yic bën tənë wun dom ku lueel, ‘Bëny, wäär pur yïn, cie rap path kek ca wɛɛr

dom yic? Na ye këya ka abaar kënë cil kädë dom yic?

²⁸ Go bëër, 'Ee raan man ya yen aci kënë looi,' Go raan ë luoi lueel, 'Wic buk abaar nyuän wei dom yic?'

²⁹ Go wun dom bëër, acie tädë, 'Rin të nyuën yin abaar, ke yin amet rap wei ke ke.

³⁰ Cöl rap ku abaar aa dīt kedhie agut të bī kek luok, ku aba lëk kəc tēm ëlä, kanjë abaar nyuön ku duötkë ke bī ke yoot, ku jalkë rap tem ku täaukë ke kändië yic.' "

Kääñ käu koor nyin ye tiemde dīt apeɪ

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ Ku benke lëk kääñ dēt ëlä, "Bääny Nhialic acit käu koor nyin ci raan com duomde.

³² Yeen akoor nyin apeɪ kam köth ëbën. Ku na le dīt ka wär tiim ëbën, ee la nhial ke loi kerdīt apeɪ abī diët yootken aa yik thün."

³³ Ku ben lueel, "Bääny Nhialic acit luou ci tik puor ayumdīt tet yic, na lä ke piäär ëbën."

³⁴ Këya, Jethu ë ye këñ lueel ku bī yen kəc lëk wëlke ëbën, acin kë ye lueel ke cii kääñ thöth.

³⁵ Ee ye looi këya rin bī wët ci raan käk Nhialic tññ lueel theer yenhom tiεεñ,
"Yεn abī jam këñ tënë week,
bī yεn ke käk kuc tēwäär cik nhial ku piny teet yiic."

Jethu aci kääñ yuööt teet yic

³⁶ Go Jethu kəc nyääñ ayeer ku ler yöt, go kocken ye buoöth bën tënë ye ku luelkë, "Tët yo kääñ abaar yic."

37 Go bēēr, “Raan ē puör cī kōth path wēer dom, ee Manh Raan.

38 Dom ē pinynhom, ku kōth path aa kōc ηic Nhialic, ye bääny Nhialic kēden, ku abaar aa kōc ē jakrεc,

39 ku raan cā abaar mat dom yic ē jōηrac. Ku tēmtēm ē thōk ē piny, ku kōc tēm atuuc Nhialic.

40 Kēya, cīmēn ye abaar nyuän wei dom yic ku yot, yen abī ya tēde akōl thōök piny.

41 Manh Raan abā atuuc Nhialic tooc, ku aabī kōc rεc ē kōc yāth kārac yiic, ku kōc luui kārεc tēt bei kōc path yiic,

42 ku cuet ke many dēp cī löklök apēi, bī kek aa dhiau thīn ke ηeny kelec akōlriēec ēbēn.

43 Ku kōc path aabī ruel cīmēn akōl bääny Wunden yic nhial.”

Ku wit lōnđe ēlä, “Piεηkē tē le wek yīth!”

Kääη ē jiεek cī thiaan dom yic

44 Ku thōth Jethu kääη dēt ēlä, “Bääny Nhialic acīt jiεek cī wεc piny dom yic. Go raandā yōk ku nyiεei ku ben thiaan ku jiēl ke cī puōu miεt apēi, ku le kākke yaac ēbēn, ku yōc dom wēn, rin nhiεer yen jiεek kēnē apēi.”

45 Ku ben Jethu lueel, “Bääny Nhialic acīt raan yōc, wīc kāpath apēi,

46 nawēn yōk kētōōη path apēi ke la kākke yaac wei ēbēn ku yōc kēnē awēn.”

Kääη buōn ē rec dōm ēbēn

47 “Bääny Nhialic aya, acīt buōn cī cuat wīir ku dōm kuat ē rēc ēbēn.

48 Tē cī yen thiāŋ, ke miit amēi agör nhom ku nyuuckē bik rec kuany yiic, ku tēükē rec path gac yic, ku cuetkē rec cīi path wei.

49 Kēnē, yen ē tē bi yen rot luəi thīn aköldä thöök piny. Atuuc Nhialic aabi tuəl ku kuēnykē kəc rec bei ē kəc yiic,

50 ku cuetkē ke pan mac tē bi kek dhiau thīn ke ηeny kelec akölrīēc ebēn.”

Wēt thöök wēl

51 Ku thiēc Jethu ke, “Cäk wēlkä deet yiic apath?” Gokē gam.

52 Go lək ke, “Na ye këya, ke raan piöoc ē lööŋ cī piöoc kək bääny Nhialic, acit raan baai kəkken yam ku kätħær bēēi ayeer ebēn paande.”

Kəc Nadharet aa kəc Jethu gam

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 Wēn cī Jethu thök luel ē kēŋkä, ke jiēl,

54 ku dhuk genden. Ku piöoc kəc tēn amat, piöoc cī kəc ke tō thīn bēn göi ebēn ku luelkē, “Cī mony kēnē kəŋ bēn aa ηic nēn, ku yök riel ē yen kək jāŋ göi looi tēnen?”

55 Kēnē, cie wēn raan dhie ē guaŋ? Ku man cie tiŋ dhie cəl Maria, ku yeen cie mēnh ē Jemith ku Jothep ku Thaimon ku Judath?

56 Ku nyiērakēn aya, cīk tōu ē tēn kek ʒo? Yök kakkä ebēn tēnen?”

57 Ku kueeckē ē ye.

Go Jethu luel tēnē ke, “Raan cī Nhialic lööny yeguöp aye baai ebēn theek, ka kəc genden ku kəc ruääi kek ye, kek aacie ye ye theek.”

58 Ku akēc kajuēc jāŋ göi looi tēnē rin cīn kek gam.

14

Nääk ë Joon raan kəc muəc nhüim

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Tëwën ke bënyñaknhom Antipäth Yërot, bëny Galilia ëci wët ci Jethu ñic apëi piñ.

² Go lëk bënyken luk, “Kënë ë Joon raan kəc muəc nhüim guöp, yen aci bën pïr. Ee yen le yen riel yen kakkä looi.”

³ Antipäth Yërot ëci Joon cəl adəm ku rek ku mac, rin wët Yërodia tiñ Pilipo wämënh ci rum bi ya tiɛnde.

⁴ Rin ci Joon ye lëk ye ëlä, “Acii path ba tiñ wämuuth rum ke pïr!”

⁵ Go Antipäth Yërot wïc bi Joon nök, ku ë riöc kəc Itharel, rin ñic kek Joon ke ye raan kāk Nhialic tiñ.

⁶ Nawën aköl yan dhiëëth Antipäth Yërot, ke nyan Yërodia diër kəc nhüim, abi Antipäth Yërot puəu miët apëi,

⁷ ku kuëëñ lön bi yen ye gäm kuat këden bi wïc!

⁸ Go lëk ye tē cīt tē ci man ye than thïn, “Yiëk ya nhom Joon ëmën ke ci tääu aduök yic!”

⁹ Kënë ëci bëny rac puəu, ku rin ci yen kuëëñ ë jööl nhüim, aci gam bi nhom Joon gäm ye.

¹⁰ Ku cəl Joon ala tök yeth tēwën məc yen thïn.

¹¹ Ku bii nhom ke ci tääu aduök yic, ku gëm nya ku le gäm man.

¹² Go kəc Joon buəth bën ku nyεεikë guäpde, ku lek tööu, ku lek lëk Jethu.

Jethu aci miëth koor juak bi kəc juëc cam

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

13 Wën piŋ Jethu kē cī rot looi, go jāl ē riāi bī la tēde ē rot. Ku tēwën piŋ kəc ē kēnē, ke jiēl gēethken yiic kecök ku buəthkē.

14 Nawën kεεc Jethu piny ē riāi yic, ke tiŋ kəc juēc apēi, go yic ηεεr ē ke, ku kony kəcken tuany.

15 Nawën col piny, ke kəcken ye buəth bə tēnē ye ku luelkē, “Piny acī cuəl, ku tēn ē ror cīn kē kuany thīn. Col kəc aa thiēi bīk la bēēi yiic ku bīk röt la yōc miēthden.”

16 Go Jethu bēēr, “Acīn tē bī kek jāl, na le miēth ke gām kē ke!”

17 Gokē bēēr, “Kāk mukku ēbēn, aa ayuōp kadhiēc ku rec karou.”

18 Go Jethu lueel, “Bēēikē ke tēn tēnē ya.”

19 Ku yōök kəc bīk nyuc ē noon nhom, ku lööm ayuōp awēn kadhiēc ku rec karou, ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku bēny ayuōp yiic, ku gēm ke kəcken ye buəth bīk ke tek agut rec, tēnē thān awēn.

20 Ku mīthkē ēbēn abī miēth ke göök, ku jāl kəcken ye buəth awuthueei ayuōp ku rec cī dōŋ piny, kuany gäac kathiäär ku rou.

21 Kəc ke cī mīth ēbēn, rōör röt aake ye tiim kadhiēc.

Jethu acath piū nhūm

(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 Ku kaam awēn ke Jethu yōök kəcken ye buəth bīk la riāi yic, ku lek tuēŋ yenhom agör aləŋtui, ku cəl thēi ajiēl.

23 Wën cī yen kəc cəl athiēi, ke la gət nhom ē rot bī la rōök. Nawën la thēi bēn, ke Jethu ē rēēr ē tēēn yetök,

24 ku riāi ke cī yet tēmec, ke cīi cath apath rin lor yen yom nhom.

25 Nawën bëëk piny ke Jethu bö tənë ke ke cath pïu nhïim.

26 Nawën tïŋ kocken ye buoath ke cath pïu nhïim gokë riöc apëi, ku luelkë, “Atïm raan cï thou,” ku dhiεukë rin cï kek riöc.

27 Ku kaam awën ke lëk Jethu ke, “Dεεtkë wepuoath, ee γen Jethu, Duökkë riöc!”

28 Go Pïter lueel, “Bëny, na ye yï ayic, ke yï yïk γa riël ba la tənë yï, γa cath pïu nhïim.”

29 Go Jethu lueel, “Bäär!” Go Pïter bën bei riäi yic, ku cieth pïu nhïim ke la tənë Jethu.

30 Ku wën tïŋ yen yom ke biök apëi, go riöc ku duër diir, go dhiau, “Luäk γa Bëny!”

31 Go Jethu däm nyin yic ku lueel, “Yïn raan la gam koor, yeŋö diiu yïn?”

32 Ku wën le kek riäi yic, ke yom käac.

33 Go atuuc ke tö riäi yic Jethu door ku luelkë, “Yïn ë Manh Nhialic alanden.”

Jethu acï kəc tuany Jenetharet kony

(Mk 6:53-56)

34 Gokë wär teem ku lek Jenetharet.

35 Nawën ηic kəc Jenetharet Jethu, gokë kəc thiääk ke ke lëk, ku γëthkë kəc tuany ëbën tənë ye.

36 Ku läŋkë bik goot, cək alanhde thok ë path, ku kuat raan cï ye goot ëbën ee pial.

15

Jethu acï ciεεŋ kək wärkuan düt dhölyic

(Mk 7:1-13)

1 Go Parathï ku kəc piöoc ë ciεεŋ kəc Itharel bö Jeruthalem la tənë Jethu ku thiëckë,

2 “Yenö ye kockun yï buoöth ciεεη theer wärkuan düt dhäl yic? Keek aacie kecin ë löök tuen tē mīth kek!”

3 Go Jethu bēēr, “Ku yenö ye wek kuc löŋ ë Nhialic, ku yakē buoöth yic ë ciεεηdun theer?”

4 Rin aci Nhialic lueel, ‘Thek wuur ku moor, ku raan wun ku man jāām guöp käreç ka dhil nök bī thou.’

5 Ku ayakē lueel aya lön na la raan kēn bī yen wun ku man kony, ku lueel, ‘Acīn tē kuöny we, rin kē mušk kēnē ë kēn ë Nhialic,’

6 ka kēc wun ku man theek. Yen ë tē ye wek wēt Nhialic dhäl yic thīn, ku ye ciεεηdun theer yen biathkē yic.

7 Awēēŋ kui, Ithaya aci yic lueel ë riεnkun wäär lueel yen wēt ēlä!

8 ‘Kockä, aa ya leec kethook ku aliu kepuöth.

9 Keek aa ya door ku acie duöör ë yic, rin keek aa koc piöc lööŋ ciεεη raan ciēt ke ye lööŋkiē!’ ”

10 Go Jethu koc juēc ben cöl ku lēk ke, “Piεŋkē wētdiē wedhie ku dεtkē yic.

11 Acie kē ye raan cam, yen ye cöl aye raan rac, aa kāk ye tak ku kāk ye lueel, ku kāk ye looi kek aaye cöl aye raan rac.”

12 Nawēn ke kocken ye buoöth bö tēnē ye ku luelkē, “Nīc lön cī Parathī puöth riääk wēn piŋ kek kē ca lueel?”

13 Go bēēr, “Kuat raan cīi wēt Wä tō nhial loi, aciī pīr akölriēc ebēn bī yök.

14 Duäkkë diεεr ë ke! Aa cõt cöör thel röt, ku na thel cör, cör dët, ka lööny adhuüm yic kedhie.”

15 Nawën cï lön̄de wit, ke thiëec Pïter, “Tët yo kääñ kënë yic.”

16 Go Jethu lëk ke, “Cäk kån̄ ye deet yiic aya?”

17 Cäk ye tijn̄ lön̄ kē ye raan cam acie la yepušu, ee la yeyäc ku le bën bei?

18 Ku käk ye raan lueel aa bën bei yepušu, ku aa kek raan cäl ala guöp adumuössm.

19 Rin pušu yen aye käreç ye raan looi bën bei thïn, cimën bal ku näk raan ë path ku kör ë diäär, ku cuëer ku jam lueth.

20 Käkkä kek aa raan cäl aloi käreç. Ku miëth ye raan mïth ke kēc yecin lök acie adumuössm.”

*Tijn̄ cï gam lön̄ bi Jethu nyaande kony
(Mk 7:24-30)*

21 Ku jöl Jethu jäl ku ler wun dët tēthiääk kek Tire ku Thidon.

22 Go tijn̄ wun Kanaan ciëñ ë tēnē bën tēnē ye ku lēñ, “Bēny, wën Debit, kony ya! Nyaandië aci jōñrac la yeguöp, ku yeen adhël apēi.”

23 Go Jethu wētde cii bēer. Go atuösscke bën tēnē ye ku län̄kē, “Gäm kē wïc ku cäl ajiël! Abuoth yo ke rēem yonhüim tēthεεr awën!”

24 Go Jethu bēer, “Yēn aci tuössc tēnē kōc Itharel kuc Nhialic kepēc.”

25 Kaam wën ke tik bö ku cuet rot piny yecök ku lēñ, “Kony ya Bēny.”

26 Go Jethu bēer, “Acii path bi miëth ë mïth gäm jök.”

²⁷ Go bëër, “Ee yic Bëny, ku jök rëër tē mīth kəc thīn awuthueei cī lööny piny kuany aya.”

²⁸ Go Jethu lək ye. “Yīn ee tiŋ la gam dīt apēi. Kē wīc abī looi tēnē yī.” Ku kaam thiin awēn ke nyaande pēl kēdāŋ piny.

Jethu acī kəc juēc tuany kony

²⁹ Go Jethu jāl ē tēnē ke kuany wār Galilia kōu. Nawēn ke la gət nhom ku nyuuc.

³⁰ Go kəc juēc kəcken tuany bëëi tēnē ye, kəc cī ŋəl ku cōör ku kəc cī ruai ē rəc piiny, ku miŋ cie jam ku kəc juēc kək. Ku nyuuckē ke yelōm, goke kony bik pial.

³¹ Go thān awēn gāi wēn tiŋ kek miŋ ke jam, ku aduany ke cī la cök, ku ŋəl ke cath path ku cər ke daai, ku leckē Nhialic Itharel.

Jethu acī raan tiim kaŋuan cəl aa kueth

(Mk 8:1-10)

³² Ku cəl Jethu kəcken ye buəth ku lueel, “Yēn acī guöp ŋōŋ, rin kəkä aaci rëër kek yēn nīn kadiäk emēn, ku acīn kē camkē. Ku acā wīc ba ke cəl ajiēl ke nək cək, tēdē ka la wīik dhēl yic.”

³³ Go kəcken ye buəth lək ye, “Ye tēnen bi yok miēth yök thīn roor ē tēn bi kəc juēcä cam?”

³⁴ Go Jethu ke thiëc, “Lak ayuöp kadē?” Gokē lueel, “Aa dhorou ku rec thii lik.”

³⁵ Go lək thān awēn bik nyuc piiny.

³⁶ Ku lööm ayuöp awēn kadhorou ku rec thii awēn, ku rōök Nhialic ku bēny keyiic, ku gēm ke kəcken ye buəth bik ke tək kəc.

³⁷ Ku jəlkē mīth ebēn bik kueth. Ku kueny kəc Jethu buəth awuthueei ayuöp cī döŋ piny gāac kadhorou.

³⁸ Kɔc ke cī mīth, rōör ē röt aake ye tiim kanuan, ke diäär ku mīth kēc mat thīn.

³⁹ Ku jəl Jethu kɔc cəl ajiël, ku ler riäi yic ku ler wun cəl Magadan.

16

Jethu aci kuc bi kënë jän göi looi
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Tēwēn ke Parathī ku Thaduthī bö tēnē Jethu, ku wickē bik deep ē wēt, ku yöökkē bi kënë jän göi looi, bi nyuōth ke lən ye Nhialic wēlke gam.

² Go Jethu bēēr, “Ayakē lueel tē lööny aköl piny. Abä aliir path bēēi, aköl aci nyaany looi.”

³ Ku na ye nhiäknhiäk ka luelkē, Abī tueny akölē, rin aci piny dām bi la dil ku looi luäät. Wek aa kē bi rot looi njic tē tñj wek kakkä nhial, ku wek aacie kāk loi röt ēmēn ye njic!

⁴ Aa kɔc la gup anyon ku gam koor kek aa thiēc kē tñjkē. Acīn kēn jän göi bi nyuōth we, ee kēwäär cī rot looi tēnē Jona. Ku nyiēēn ke piny ku jiël.

Duökkē ye tak cimēn Parathī ku Thaduthī
(Mk 8:14-21)

⁵ Kaam wēn yeet kek wär aləntui, ke tek kɔcken ye buōth lən cī kek nhüim määär bik miēth cīi muk.

⁶ Go Jethu lēk ke, “Tiēerkē nhüim, ku tietkē röt bāk cīi nhiam cimēn Parathī ku Thaduthī, nhiaamden ke cəl ago puōör cimēn ayum cī yiēk yic luou.”

⁷ Gokē jam ē kamken, “Ee ʒo yōök kēlä, rin cīn yen ayuöp cuk bēēi.”

⁸ Go Jethu kē takkē guo ɲic ku lək ke, “Wek kɔc koor gamdun! Yenjo ye wek diɛɛr lɔn cɪn wek miɛth? Not we cie kɔn ye deet?”

⁹ Cɔk lɛu ku bɔk tak yen tɛwɔɔr kueth ayuɔp kadhiɛc rɔɔr tiim kadhiɛc, ku gɔɔcdit cɪ bɛn thiɔn awuthueei cɪ dɔn piny?”

¹⁰ Ku jɔl aa yuɔp kadhorou wɔɔr cɪ rɔɔr tiim kaɲuan cam bɪk kueth, ku gɔɔc thiɔn awuthueei cɔk bɛn kuany?”

¹¹ Yenjo kɛc wek ye deet yic, lɔn ɣɛn a ɣa cɪi jam tɛnɛ we rin ayuɔp? Kɛ ca lueel akɪn, abɛn ber yic, tiɛtkɛ rɔt bɔk cɪ nhiam cɪmɛn Parathi ku Thaduthi!”

¹² Go atuɔɔcke jɔl deet yic, lɔn acɪi Jethu lək ke bɪk rɔt tiit lon dhie ye tɔɔu ayup yic bɪ puɔɔr, ee lɔn bɪ kek rɔt tiit piɔɔc rɛɛc Parathi ku Thaduthi.

Pɪtɛr acɪ Jethu ɲic

(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Wɛn cɪ Jethu ɣɛt Cetharia tɔ Pilipi, ke thiɛc kɔcken ye buɔɔth ɛlɔ, “Ye jɔn tak ye Manh Raan ɲa?”

¹⁴ Gokɛ bɛɛr, “Ayekɛ lueel lɔn ye yen Joon raan kɔc muɔɔc nhɪim, ku lueel kɔc kɔk lɔn ye yen Elija, ku aye kɔc kɔk lueel lɔn ye yen Jeremia, tɛdɛ ke ye raan tɔn kam kɔc kɔk Nhialic tiɲ.”

¹⁵ Goke thiɛɛc, “Na week, yakɛ tak lɔn ye ɣɛn ɲa?”

¹⁶ Go Pɪtɛr bɛɛr, “Yɪn ɛ Raan cɪ lɔc ku dɔc, Manh Nhialic pɪr.”

¹⁷ Go Jethu lueel, “Yɪn acɪ Nhialic dɔɔc wɛn Jona, rin yic kɛnɛ ɛcɪi tak ɛ rot, ee Wɔ tɔ nhial yen anyuth ye yɪ ba lueel kɛya.

18 Ku alëk yī emën. Yin acəl Pīter, ku wētde yic, aləl, ku aləl kënë nhom yen bī luanđiē buth thīn, ku acīi riel ē jəŋrac bī lēu bī thuōr piny.

19 Ku yīn aba gām riel bääny pan Nhialic, kē cīi bī pāl piny pinynhom acīi bī puəl nhial, ku kē ba puəl pinynhom abī puəl nhial aya.”

20 Ku yōök kəcken ye buəth bīk cīi lək raan dēt, lən ye yen Raan cī ləc ku dəc.

*Jethu ē jam Arεmde ku Thuənde
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)*

21 Ku jəl Jethu wēt agai yic tənē kəcken ye buəth, “Yen abī dhiel la Jeruthalem. Ku yen abī gum apeī kəcdīt ē baai cin, ku kəc kək Nhialic, ku kəc piōöc lööŋ cin aya. Ku yen abī nək ba thou, ku na ye aköl ye nīn diäk ke yen abī ben pīr.”

22 Go Pīter miεet wei kəc yiic, ku dək bī cīi ye jam kēlä, ku lueel, “Bēny, acīi Nhialic bī puəl bī rot looi. Kënë acīi rot bī dhiel looi tənē yī!”

23 Go Jethu yenhom wel ku lək Pīter, “Jäl yalööm jəŋrac! Wīc ba kē cī Nhialic guiir rienkiē waar yic. Käk ye tak aacie kək Nhialic aa wēl raan ē path.”

24 Ku jəl Jethu lək kəcken ye buəth, “Na ye raan wīc bā buəth, ka dhil nhom määär kəpuəth bī yök ē piērde yic pinynhom ē tən. Ku dhil pušu riel ku buəth ya, cək alən wīc kəc kək ye bīk nək ē rienkiē.

25 Rin raan wīc ye bī wēike ē rot ŋiεc muk pinynhom ē tən, ka cīi pīr aköldä bī yök, ku na ye raan mār wēike ē rienkiē, ku rin ē piööcdiē ka bī wēike muk akölriēc ebën.

26 Yeŋö bī raan yök thīn, tē jīεek yen apei pinyn-hom ē tēn ku mēr wēike? Tēdē, ye kēpiath ŋö bī yök bī yen wēike waar?

27 Rin aköl bī Manh Raan bēn kek duaar ē Wun kek atuuc nhial, ke yeen abī raan ēbēn yiēk ariöp thōŋ kek kēden cī looi.

28 Ku le tueŋ ku lueel, wek aa lēk yic, ala kəc kək rēēr ē tēn aaciī bī thou agut tē bī kek Manh Raan tīŋ ke bō ke ye Bēnyŋaknhom.”

17

Jethu aci guäpde rot waan
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

1 Nawēn nīn kadātem cök, ke Jethu cəl Pīter ku Jemith kek wāmēnh Joon, ku lek gən bār apei nhom kepēc.

2 Tēwēn rēēr kek, ke Jethu waŋ rot, ku yer nyin cīmēn aköl, ku jəl alāthke yer apei bīk la diardiar.

3 Kaam awēn ke Mothith ku Elija tul, ku jīεmkē kek Jethu.

4 Go Pīter lēk Jethu, “Bēny, apath buk rēēr ē tēn. Na wīc ke yeŋ aloi duēl kadiäk ē tēn, tōk kek yī, ku tōk kek Mothith ku tōŋ dēt kek Elija.”

5 Kaam wēn ŋot jīεem yen, ke kēcīt rur pat piny abī ciēn tē yekē tīŋ, ku piŋkē Nhialic ke jam ēlä, “Kēnē ē Wēndiēn nhiaar, mit yeŋ puōu tēnē ye piēŋkē wētde.”

6 Nawēn piŋ kəc Jethu buəth wēt kēnē, gokē riöc apei ku wīkkē.

7 Go Jethu bën tənë ke ku gəot ke ku lueel, “Jatkë röt. Duökkë riäc.”

8 Nawën jötkë kenyin, ke cın raan dët tınkë, ke ye Jethu ë rot.

9 Tëwën dhuk kek piny ë gət nhom, ke lëk Jethu ke, “Duökkë kāk cāk tın lëk raan dët yet aköl bī Manh Raan jət ran yic.”

10 Go kacken ye buəoth thiëc, “Yenö ye kəc piöoc löön kəc Itharel ye lueel, lən ë yen Elija yen bī kan bën tuen?”

11 Go bëer älä, “Ee yic Elija akən bën rin bī yen dhël bën guir.

12 Ku alëk we lən cī Elija bën thεεr, ku akëc kockä bën njic ku luikë këden nhiarkë. Cīt ëmën aya, Manh Raan abik cəl arem apēi.”

13 Go kacken ye buəoth deet yic lən nadë ka jam tənë ke rin Joon raan kəc muəac nhim.

Jethu aci dhön la guöp jənrac kony

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

14 Nawën lek dhuk piny gət nhom, ke yök kəc juëc ke tit ke. Go raan tök bën ku gut yenhiol piny Jethu nhom,

15 ku lueel, “Bëny, kony manhdië. Ala guöp nok ku aci ye göök apēi. Aye lac wiet mεεc, tädë ke le wiet wīir.

16 Ku ë ca bëi tənë kockun yī buəoth ku akëckë lëu bī pial.”

17 Go Jethu lëk ke, “Wek kəc cie lac gam, yakë tak ba rëer kek we yet nen? Bëi dhön këne tənë ya.”

18 Nawën lek bëi, ke Jethu rël jənrac, go jäl meth guöp, ku go pial nyin yic.

19 Nawën ke kɔc Jethu buəθh bö tənë ye ë rot ku thiëckë, “Yeŋö këc ɣok ye lëu buk jɔŋ kënë cuəp wei?”

20-21 Go lëk ke, “Ee rin koor gamdun,” Ku le tuen ku lueel, “Na we la gam cɔk kuur cīmën manh ŋaap koor nyin, ka lëkkë ë gɔn kënë, ‘Jälë ë tən!’ Ka lëu bi jä. Acin kë dhal we bāk cii loi.” Ku lëk ke, “Jɔŋ cīt kënë ë ɣen alëu ye ba cuəp wei, rin ye ɣen cool ë röök!”

Jethu aci bən jam ë Thuənde

(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

22 Naɣon akäl tök, wën ŋoot kek Galilia, ke lëk Jethu ke, “Manh Raan abi thön kɔc,

23 ku abik nök, ku na aköl ye nin diäk, ka bi jɔt ran ɣic.” Gokë puəθh dak apei.

Ajuër luan Nhialic

24 Nawën ci Jethu kek atuöccke ɣet Kapernaum, ke kɔc ë kut ajuër luan Nhialic bö tənë Piter ku thiëckë, “Ye raandun piöc ajuër luan Nhialic tääu piny?”

25 Go Piter bëër, “Aye tääu piny.” Ku le ɣöt bi la lëk Jethu. Go Jethu guə kaan wei ku thiëc, “Ye tak këdë Piter? Yeŋa bäny pinynhom juër? Ye kacken baai aye kɔc thäi kök?”

26 Go Piter bëër, “Aa kɔc ë thäi.” Go Jethu lueel, “Na ye këya ke kɔc baai aacie ajuër ë tääu piny.

27 Ku yen acuk wic buk köckä rac puəθh. Lər wiir ku cuat biðho, ku miit rëc ba döm tuen bei ku ŋam thok, ku yin abi wëu lëu ajuerdië ku ajuërdu yök thin. ɤäth ke tənë ke ke ya ajuërda ɣodhie.”

18

Kəc Jethu buəəth aaci wət tæɾ

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Kaam wən ke kəc Jethu buəəth bö tənə ye ku thiëckë ëlä, “Yeŋa yen dīt apɛi kam kəc tə bääny pan Nhialic yic?”

² Go Jethu meth cəɔl, ku cəl akääc kenhüim,

³ ku lueel, “Wek alək yic, na cək röt war bək ciət mīth kor, ke wek aaci bääny Nhialic bi kaŋ yök.

⁴ Këya raan rot dhuək piny bi ciət ë manh kënë yen adīt apɛi pan Nhialic.

⁵ Ku raan manh koor cīt manh kënë lor riɛnkië, acä lor.

Ba raan dët thöc kërac yic

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Na ye raan wəŋ mənh tək kam ë mīthkä, ku bä maan ka ŋuëən tənə ë raan cīt kënë diət ci ruək yeth aleldīt tet, ku pik wüir bi mou.

⁷ Ye këɾɛc yindë pinynhom ye kəc kək kəc wəŋ këɾɛc yiic. Käkkä aabi röt dhiel aa looi akölaköl, ku bi yiən dë tənə kəc käkkä looi!

⁸ “Ku na ye ciɛndu ayi cöökdu yi cəl aloi awuöc, ka tääm bei ku cuat ke wei. Rin aŋuëən ba pīr pīr path ke yi ye ŋəl, tənə tē bi yīn la cin karou ku cök karou ku cuət yi many dēp yic akölrüëc ëbën.

⁹ Ku na ye nyiɛndu yi cəl aloi adumuööm, ke ŋuët bei ku cuat wei. Rin aŋuëən ba pīr yök ke yi la nyiən tək, tən tē bi yīn la nyīn karou, ku bi yi la cuat pan mac.

Kääŋ aməl ci mää

10 “Duökkë them bäk mïth thiikä bui. Alëk we bäk ñic lön atuöccken nhial aa reër Wä lööm akölaköl pan Nhialic.

11 Ku ñen Manh Raan ñen aci bën ba kəc ci määär bën gäm pïr.

12 “Lëk ña yic. Na raan ala amääl buööt ku mär amäl tök ke cïi thiärdhoñuan ku dhoñuan nyiëëñ piny, ku le amäl kënë wïc?

13 Ku na le yök ka mit puöu apei, miët puöu wär miët puöu wäär tō amël kök thïn.

14 Këlä aya, aciï Wuurdun tō nhial nhiar, bi menh tök kam ee mïth thiikä määär.

Të looi wämuuth awuöc tënë yï

15 “Na loi wämuuth awuöc tënë yï, ke yï la tënë ye ku lëk kë ci wuöc tädun wepëc. Na piñ wëtdu, ke wek aaci döör.

16 Na cïi wëtdu piñ, ke yï cäl raan tök ayi kəc karou ku dhuökkë tënë ye, ‘Rin bi awuöc ci looi tënë yï ñic kəc karou ayi diäk.’

17 Na ñot kuc bi wëtten cïi piñ, ke lëk akut, ku na kueec bi wët akut cïi piñ aya, ke päl bi ciët raan thäi ku raan ajuër kut, kəc kuc wët Nhialic.

18 “Ku wek aa lëk kënë, awuöc cäk bi päl piny pinynhom, aciï bi päl piny nhial, ku awuöc bäk päl piny ë tën abi päl piny nhial.

19 “Ku aben lëk we, na mät kəc karou kamkun pinynhom ë tën, ku thiëckë kë wickë ka gëm Wä tō nhial ke.

20 Rin tē ye kəc karou ayi diäk kenhïim mat ë wëtidië ke ñen abi reër kamken.”

Kääŋ aluaŋ cie wēt ye päl piny

21 Nawën ke Pīter bö tēnē Jethu ku thiëec, “Bēny, ya arak dē lēu bī γεν wēt päl piny tēnē wāmāath cā awuöc looi tēnē ya? Ye arak dhorou?”

22 Go Jethu bēer, “Alék yī, aca arak dhorou, ee thiärdhorou arak dhorou,

23 rin bääny Nhialic acit bēnyŋaknhom wïc ye bī kākke kuēen nyin kek aluakke.

24 Kaam wën kuēen kek käng nyin, ka aluaŋ tök cī wēu juēc apeidit muör bii tēnē ye.

25 Ku yen ē cīn wēu cool yen wēu cī muör, go bānyde lueel bī γaac wei kek tienŋde ku miēthke ku kākke ebēn bī kāny cool.

26 Nawën piŋ ē wēt kēnē ke läŋ bānyde apei ku lueel älä, ‘Päl γa kaam thin koor, ku γen abi kākka cool bēny.’

27 Go bēnyŋaknhom tē mεem yen thin tiŋ, ku päl kānyde tēnē ye ku cäl ajiel.

28 “Kaam wën le aluaŋ kēnē aγeer, ke rām kek aluaŋ dēt rēer kek baai kōöny wēu reen lik. Go pac yeth ku yöök bī wēūke cool nyin yic.

29 Go löŋ apei ku lueel, ‘Päl γa kaam ku γen abi wēūku cool!’

30 Go cii gam, ku cäl amac yet tē bī yen wēūke cool.

31 Nawën tiŋ aluek kōk kē cī rot looi, ke riäak puöth apei ku lek tēnē bānyden ku lēkkē kēriëec ebēn cī rot looi.

32 Go bēnyŋaknhom aluaŋ kēnē cäl ku lueel, ‘Yin acin puöu, γen aci wēu juēc kääny ke tēnē yī päl piny rin cī yin γa löŋ.

33 Cii lëu ba këny päl piny tënë raandun rëer wek, cïmën këwäär ca luöi yï?”

34 Ku wën cï yen puöu riääk apëi, ke cöl amac yet tē bï yen këny cool ëbën.”

35 Ku wit Jethu wëtde ëlä, “Yen ë tē bï Wä tō nhial luöi we, tē cï wek awuöc ye päl piny kamkun puöu ëbën.”

19

Jethu apiöoc wët ë liöi (Mk 10:1-12)

1 Wën cï Jethu wët wïc bï lueel thöl, go jäl Galilia ku ler Judia ku teem wär Jordan.

2 Go kəc juëc apëi buöth, goke kony.

3 Go Parathï kək bën tënë ye, ku wickë bïk deep ë wët ku thiëckë ëlä, “Ye lönnda raan puöl bï tiennde liöi ë path?”

4 Go Jethu bëër, “Këckë kaᅇ kueen athöör yic lön wär ciek Aciëk kəc wäthëer, aaci cak moc ku tik.

5 Ku lueel, ‘Rin ë wët kënë yen abï raan wun ku man nyään piny ku le ker kek tiennde, ku keek karou aabi ya many tök.’

6 Këya, aaciï ᅇot ke ben aa rou, ee tök. Ku këya, na cï Nhialic ke puöl bï ya moc ku tik, ka cïn raan päl ᅇk ë kamken.”

7 Go Parathï ben thiëc, “Na ye këya, yenjö pël Mothith ye bï raan athör liöi göt ku pël tik?”

8 Go Jethu bëër, “Mothith aci wärkuan düt puöl bïk diäärken aa liöi rin aake cie yith ye lac gam. Ku ëcie këya wäthëer ciek kəc.

⁹ Ku aba lëk we ëmën, na ye mony liäi tienᄁe, ke kęc wïc mony dët, ka cï kërac looi.”

¹⁰ Go kacken ye buəᄁh lëk ye ëlä, “Na ye yen tən ye kãᄁ röt luäi thïn kam moc ku tik akan, ka ᄁuëën bi raan cïi thiëk.”

¹¹ Go dhuök ke ku lueel, “Acie raan ëbën yen bi kë ca lueel gam, aa kəc ye Nhialic kuəny.

¹² Raan dët aye dhiëeth ke ya aboi, na cək thiëëk tē le yen dīt ka cïi dhiëth, ku kəc kək aaye roc bik cïi dhiëth tē cək kek thiëëk. Ku kəc kək aacie thiëëk rin wïc kek ye bik wët Nhialic ᄁãth tuenᄁ. Këya, na ye raan gam ë wët kënë, ke gëm ku piöoc.”

Jethu adac mïth

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Kəc kək aake cï mïth bëëi tënë Jethu bi ke bën dəc, go kəc Jethu buəᄁh kəc läät.

¹⁴ Go Jethu lueel tënë ke, “Calkë mïth aabö tënë ᄁa, duökkë ke pën. Raan wïc ye bi la pan Nhialic adhil gam cimën ee mïth thiikã.”

¹⁵ Ku cəal mïth yelööm ku tēu yecin kenhïim, ku dəc ke ku jiël.

Raan ajak

(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Go mony dët kaᄁᄁ nhom ku thiëëc ëlä, “Raan piöoc ye këpiath ᄁö ba looi ba pir akölriëëc ëbën yök?”

¹⁷ Go Jethu bëër, “Yenö ye yïn ᄁa thiëëc këpath ba looi? Ee Nhialic rot yen apath. Na wïc ba pir akölriëëc ëbën yök, ke yï thek löᄁᄁke.”

18 Go mony kënë Jethu ben thiëc ëlä, “Ye löön nən?” Go Jethu bëër, “Duk raan näk, duk tin raan dët kər, duk cuëër, duk kuëëŋ wët ë lueth.

19 Thek wuur ku moor, ku nhiar raan dët cimën nhiëer yin rot.”

20 Go riënythii awën dhuök ye ku lueel ëlä, “Löönkä aaca muk nhüim ëbën. Ye kë nən ba ben looi?”

21 Go Jethu bëër, “Na wïc ba la cök tënë Nhialic, ke yï la ba käkku la yaac ëbën, ku gam wëëu tënë kəc ŋöŋ, yin abi jiëek la yök pan Nhialic, ku bäär buøth ya.”

22 Nawën piŋ ë wëlkä ke mëen, ku jiël ke ci puðu dak rin ë la käjuëc apeï.

23 Go Jethu yenhom wël kacken ye buøth ku lëk ke, “Abi riël tënë raan ajak bi la pan Nhialic.

24 Ku aben lëk we, apuəl yic bi thöröl bak with cök, tënë lon bi raan ajak la pan Nhialic.”

25 Nawën piŋ kacken ye buøth ë kënë, ke gëi apeï ku luelkë, “Na ye këya, ke yeŋa bi la pan Nhialic.”

26 Go Jethu ke döt ku bëër, “Acü raan bi lëu ë rot, bi gam të këc Nhialic ye kony, rin Nhialic ë këriëc ëbën lëu, acin kë dhal ye.”

27 Go Pïter rot jət ku lueel, “Na yook, yok kəc ci kakkua ëbën nyään piny ku buøthku yï, yeŋö bi ya këda?”

28 Go Jethu bëër, “Wek alëk kënë, të le kəŋ röt waar, ke Manh Raan abi nyuc thönyde nhom ë diik yic pan Nhialic, ku week wathiäär ku rou, wek aabi nyuc thöc nhüim aya bäk luŋ kuat Itharel kathiäär ku rou looi.

29 Ku kuat raan cī paande nyääŋ wei kek paan ë man ku nyiërakën, ku wun ku man ku miëthke ku dum ë riënkïë, abi käjuëc yök arak buɔɔt, ku abi pir akölrïëëc ëbën yök aya.

30 Ku kɔc juëc tɔ tuenĵ ëmën aabi döŋ ciëën, ku kɔc kɔk juëc tɔ ciëën aabi la tuenĵ.”

20

Kääŋ kɔc lui dom yic

1 Ku ben Jethu bääny Nhialic thöŋ ëlä, “Raan dom ëcī rial bī la wïc kɔc bī duɔmde bën tem.

2 Ku ciëk ariöp bī ya gäm ke akäl tök, ku tooc ke dom.

3 Nawën təcīt lunyluny ë yök, ke la tē ye kɔc yɔɔc thīn, go kɔc kɔk tīŋ thīn ke kääc ke cīn kë loikë,

4 go lëk ke ëlä, ‘Lak dom yic aya bāk la tem, ku wek aaba yiëk ariöp thöŋ ke luɔidun.’

5 Gokë la. Nawën aköl ciel yic, ku tääŋ aköl aya, ke la ayeer ku le bën ke kɔc kɔk.

6 Nayɔn thëëi ke la ayeer ku yök kɔc kɔk ke kääc ë path go lëk ke, ‘Yenö rëër wek tēwën aköl ke cīn kë luɔikë?’

7 Gokë lëk ye ëlä, ‘Acīn raan cī yɔ cɔɔl buk la luui.’ Go lëk ke bīk la luui aya.

8 “Nayɔn thëëi ke wun dom cɔl raanden kɔc däm ku lueel, ‘Cɔl kɔc luɔi, ba ke däm wëëuken, ku jɔk kɔc ë ke bö ciëën, bī jäl la thök kɔc wën anhiäk jɔk luɔi ë rial.’

9 Go kɔc ke bö luɔi yic ciëën bën ku gëm ke wëëuken.

10 Nawën la kɔc ke jɔk luɔi ë rial bën bī ke bën riɔp, ke takkë lɔn bī ke gäm wëëu juëc, ku keek aaci

bën riöp wëëu cīt wëëu cī gām kəc ke lök bën luoi yic ciëën.

11 “Gokë wëëu dəm ke dak puöth, ku jiëmkë wun dom guöp ëlä,

12 ‘Kəc ke lök bën ciëën, cīn luoi dīit cīk looi, aaca thöñ nhīim kek yo, yok kəc cī luoi aköl yic tēwën anhiäk agut tē col piny cīt ëmën!’

13 “Go wēt raan tők bëër ëlä, ‘Mäthdië, yīn acä jör, ciët yo cī tē bī yen yī riap thīn akäl tők cäk.

14 Dəm ariöpdu ku jälë. Aca tak ba raan lök bën ciëën gām ariöp cīt ariöpdu.

15 Cä la yic ba wëëukië gam təcīt tē więc ye? Yenö ye tiæl yī dəm tē muöc yen kəc?’ ”

16 Ku wit Jethu wētde ëlä, “Këya, kəc tō ciëën aabi tō tuen ku kəc tō tuen aabi tō ciëën.”

Jethu ajam ë Thuönde kën yic diäk

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 Nayon aköl dët ke Jethu cath kek kacken ye buöth ke la Jeruthalem, ke cööl ke tēden ë röt ku lək ke,

18 “Ëmën yok aala Jeruthalem, ku Manh Raan abi la dəm ku yëth kəc käk Nhialic nhīim, ku kəc piöc ë lööñ. Ku abik tēm thou,

19 ku thönkë bäny kəc cie kəc Itharel bīk läät ku thatkë ku piëtkë tim cī rīiu kōu. Ku na ye nīn kadiäk cök ka bī pīr ku jöt bei ë ran yic.”

Man wëët Dhubedi aci Jethu thiëc këden wic

(Mk 10:35-45)

20 Nawën ke man wëët Dhubedi bö tēnë Jethu kek wätke, ku gut yenhiaal piny ku thiëc bī luoi kë wic.

21 Go Jethu thiëec, “Yenjö wïc?” Go bëer ëlä, “Të nyuuc yïn thönydu nhom bääny Nhialic yic aköldä, ke yï tən yïpuöu lön bi yïn wëtkiën kē karou cöl aa nyuc yilööm, raan tök köñ cuëc ku raan dët köñ ë cam.”

22 Go Jethu dhuök ke ëlä, “Wek aakuc kē thiëckē, yen abi banj apēi ë ninkä ku yen abi nök. Lëukē bāk gum cīmēndië?” Gokē bëer, “Alëuku.”

23 Go Jethu lëk ke, “Na cökkē we nök ayic ka lëukē bāk gum, ku acie yen la riel ba raan bi nyuc köñdiën cuëc ku köñdiën cam kuany. Thöckä aa kāk kəc ci Wä guiër ke.”

24 Nawën le atuuc kök kathiaär pinj, ke riääk puöth tēnē wëët Dhubedi.

25 Go Jethu ke cöl ku lëk ke, “Anjäckē lön kəc ci gam bīk aa bäny kəc cie kəc Itharel aala riel kəc nhüm, ku acii path bāk ciët ke.

26 Ku kënë acii rot bi looi kamkun. Raan wïc ye bi ya raandit kamkun, adhil rot dhuök piny bi ya luui rin kəc kök,

27 ku na ye raan wïc ye bi ya bēny wenhüm, ka dhil ya aluanjundun.

28 Cīmēn Manh Raan aya akēc bēn bi kəc bēn loony, aci bēn bi kəc bēn kony, ku gem wēike bi kəc juëc waar thou yic.”

Jethu akony cöör karou bīk daai

29 Tëwën jiël Jethu Jeriko kek kacken ye buöth, ke buöth kəc juëc apēi.

30 Ku kəc ci cör karou aake rëer ë dhël kēc. Nawën pinjë lön ci Jethu yëët, ke cöt röldit, “Bēny, Wën Debit, kony yo!”

³¹ Go kɔc kɔk ke rɛl ku yöökkë ke bik biɛt. Gokë ɲot ke kiu apei, “Wën Debit! Kony ɣo.”

³² Go Jethu kɔɔc ku cɔɔl ke, ku thiëc ke, “Yeñö wiëckë ba looi tënë we?”

³³ Gokë lëk ye, “Bëny awïcku buk bɛn daai.”

³⁴ Go Jethu gam, ku gɔɔt kenÿin, gokë daai nyin yic ku buəthkë.

21

Jethu aci la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Tëwën ci kek thiök kek Jeruthalem, ke bö Bethpeec tɛthiääk kek gɔn Olip, ke Jethu ëci kɔcken ye buəth karou tuɔɔc tuen,

² ku lëk ke, “Lak bëëi tɔ tuen yiic, ku wek aabä akaja yök ke mac ku manhde yelööm. Luonykë ke ku bëëikë ke tënë ɣa.

³ Na le raan thiëc we ke luëlkë, keek aa wic Bëny ku aabi dhuk ëmën.”

⁴ Kënë aci rot looi këya rin bi wët ci lueel ëlä thɛɛr raan käk Nhialic tïñ yenhom tiɛɲ,

⁵ “Lëk kɔc Itharel, ëmën bënyɲaknhom dun abö tënë week! Alir puəu ee cath akaja, manh akaja.”

⁶ Go kɔc Jethu buəth la ku loikë cimën ci Jethu ye lëk ke,

⁷ ku biikë akaja ke manhde ku kumkë keköth aläthken, ku nyuc Jethu manh akaja kɔu.

⁸ Kɔc juëc aacä aläthken thieth dhël yic, ku kɔc kɔk aacä ayör tiim dhoñ ku thiethkë ke dhël yic aya.

⁹ Go kɔc ke tɔ tuen yenhom ku kɔc ke buəth ye, yai looi ku yekë wak ëlä,

“Lecku wën Debit!
Bëny dɔc raan bö rienku lecku Nhialic Madhəl!”

¹⁰ Nawën yett geeu Jeruthalem, ke kɔc gëi apɛi ku yekë thiëc ëlä, “Yenja kënë?”

¹¹ Ke bëër kɔc njic ye ku luelkë, “Yen ë raan kək Nhialic tijn cəl Jethu pan Nadharet, wun Galilia.”

Jethu aci la luanj Nhialic

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Nawën lek yet Jeruthalem ke Jethu la luanj Nhialic, ku cop kɔc kən jaac ku kɔc yööc ayeer kal luanj Nhialic yic. Ku wel agen kɔc wëeu waar yiiic piny, ku thöc kɔc yɔɔc wei ë kuör.

¹³ Ku lëk ke,
“Acï gət ëlä athör thæer wël Nhialic yiiic,
‘Kal luanjdië aci looi bi ya tən ye kɔc wuöt ëbën rööc thïn,’
ku yen acäk wel bi ya tən cuër.”

¹⁴ Kɔc ci cɔr ku kɔc ci duany aake ci bën tënë ye kal yic luanj Nhialic, goke kony.

¹⁵ Kɔc dit kək Nhialic ku kɔc gət lööŋ aake ci puöth dak tëwën tijn kek kəpuöth ci Jethu looi, ku wën ye mïth ket kal yic luanj Nhialic ëlä, “Lecku Wën Debit.”

¹⁶ Ku luelkë tënë Jethu, “Ye kë lueel ë mïthkä piŋ?” Go bëër, “Aya piŋ. Ku këckë kënë kanj kueen, ‘Yin aci mïth agut mïth thii kor piöc bik læc la cök aa lueel.’”

¹⁷ Kaam wën ci Jethu wëlkä lueel, ke jiël geeu ku ler Bethani tē ci yen bën anin thïn.

Jethu aci tim wak bi riau

(Mk 11:12-14, 20-24)

18 Naγon nhiäk, tēwēn dhuk kek geeu, Jethu ē nēk cōk.

19 Nawēn tīη tim cīt ηaap dhēl γou, go la cōl bī yōk ke cī luək, go yōk ke ayōr keπεc. Go Jethu lueel, “Yīn acīi mīth kōη ben tīη athεεr!” Ku nyin yic tēwēn ke tim riau.

20 Tēwēn tīη kōcken ye buoath ē kēnē, ke gēi apēi, ku thiēckē rōt, “Yēηō cī tim kēnē guo riau?”

21 Go Jethu bēēr, “Na gamkē ke cīn diu, ka cie kē ca looi tēnē ē tim kēnē yen luōikē ē rot, na cōk a gōn kēnē yen yōōkkē ēlä, ‘Jōt rot ku cuat rot wīir,’ ka loi rot.

22 Ku na lak gam, ke kēriēec ēbēn yakē ke thiēec tē rōōk wek, aa yōkkē.”

*Bāny Itharel aa riel Jethu yōōη yic
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

23 Go Jethu ben dhuk kal yic luanη Nhialic, ku tēwēn piōoc yen, ke bānydīt kāk Nhialic ku kōc baai bō tēnē ye ku thiēckē ēlä, “Ee yīn, ye riel ηō tō yīguōp ye yīn luui kēlä? Ku yeηa yīk yī ē riel kēnē?”

24 Go Jethu bēēr, “Wek aba thiēec wēt tōk aya, na bēēr kē apath, ke wek aba lēk raan cā gām riel ye γen kāk kē looi.

25 Lēkkē γa, Joon yōk riel yen kōc gām lōkwēi tēnen, ye tēnē Nhialic aye rielde ē rot?”

Gokē guēek yic kamken ku luelkē, “Na luelku, ke yōk tēnē Nhialic, ka thiēc, ‘Aye ηō kēc wek wētde gam?’

26 Ku na luelku, ‘Ke rielde ē rot,’ ke yōk aa jōny ke rin cī raan ēbēn ye gam.”

27 Gokē dhuōk Jethu, “Akucku.”

Go Jethu lëk ke, “Na ye këya, ke wek aacä lëk riel ye ʁen kakkä looi.”

Kääj cï Jethu lueel rin mïth karou

²⁸ Ku ben Jethu ke thiëc, “Yeñö yakë tak wët kënë yic? Monytui ë la dhäk karou. Go la tënë wëndit ku lëk ye, ‘Manhdië lör lui dom yic ya aköl.’

²⁹ Go bëër, ‘ʁen acii la,’ nawën ke ben yenhom waar ku ler.

³⁰ Go ben la tënë wënden koor ku lëk wët awën cï kañ lëk wëndit. Go gam ku cii la.

³¹ Yeña kamken karou cï kë wïc wun looi?”

Gokë bëër, “Ee wëndit.”

Go Jethu lëk ke, “Koc ajuër kut ku adëjök ë təc kek kuat moc ë path, aa kek aabi röt kañ mat ë bääny Nhialic yic tënë we.

³² Rin Joon raan wäär koc muɔɔc nhïim ëci bën tënë we bi we nyuøth dhël ë yic, ku wek aa këc wëtde gam. Nawën ke ye koc ajuër kut ku adëjök kek gam ye. Ku na cøk awën cï wek kakkä tiñ ke loi röt, ke wek aa këc wepuøth waar ku pälkë luoi käreç ku gamkë wëtde.”

Jethu aci jam ë waal bi rëëc bäny nyuøth

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Ku ben Jethu jam waal ku lueel tënë koc man ye ëlä, “Monytui ëci dom looi ku cum yic tiim luøk ku røk. Ku wec tē ye mïth tiim guør thïn bik ya miök, ku looi kät. Ku jøl dom riöp yic koc kök, ku le keny wun dët.

³⁴ Nawën le tē cï tiim luøk thöøn, ke tooc aluɔonyke tënë ke bik la gäm abäkke.

35 Go kɔc awën cī riöp dom yic aloony dɔm, ku thatkë aluony tök, ku näkkë alony dët ku biöökkë alony ye kek diäk aleel.

36 Go aloony juëc tënë aloony tuenɟ bɛn tooc, ku ɲot ke looikë ke tēwäär.

37 Nawën ciëen ke wun dom jɔl wënde tooc, ku tɛk lɔn bī kek ye theek.

38 Go kɔc awën cī riöp dom yic lueel kamken wën tɪŋ kek ye, ‘Kënë ee manh raan la dom, bī kɔŋ lɔk thɔn aköldä. Bäk näkku ku kärke aabī dɔŋ ke yo.’

39 Gokë dɔm ku thelkë ayeer dom yic ku näkkë.”

40 Ku jɔl Jethu ke thiëc, “Na bö raan la dom ke loi ɲö tënë ke?”

41 Gokë bëer, “Abī kɔckä nök, ku riöp dom yic wei tënë kɔc bī ye ayiëk abäkke tē cī kɔŋ luak.”

42 Ku lëk Jethu ke, “Këckë wët cī gët athör thæer wël Nhialic yic ëlä, kaŋ kueen?

‘Mën wäär yen cī atëet kuc yen aci bën a mën ril apɛi,

kënë ë ye luoi Bëny,
ayeku tɪŋ ke path ku dhëeŋ yonyin!’ ”

43 Ku la Jethu tuenɟ ku lueel, “Këya alëk we, bääny Nhialic abī nyaai tënë we ku gëm kɔc wuöt kök bī wët dië piŋ ku loikë.

44 Ku raan bī löny alɛl kënë nhom, ka duɔony bī ruöth, ku raan bī alɛl kënë lööny yenhom ka niɔon yic.”

45 Nawën piŋ kɔcdit käk Nhialic ku kɔc gët lööŋ ë jam kënë, ke ɲickë lɔn jɛɛm Jethu rienken,

46 ku na cɔk alɔn wic kek ye bik dɔm, ka ke cī riöc kɔc juëc tö thɪn ë Jethu tɪŋ ke ye raan käk Nhialic tɪŋ.

22

Jethu aci bääny Nhialic thöŋ yan thiëek (Lk 14:15-24)

¹ Go Jethu ben jam tēnē ke ē waal ku lueel.

² “Bääny Nhialic ē duēr thöŋ kek yan thiëek cī bēnyŋaknhom looi tēnē wēnde.

³ Ku tooc aluənyke bī kəc cī cəəl la lēk bīk bēn yai yic. Gokē kuc ku cīk bö yēi.

⁴ Go aloony juēc ben tooc ku thənke ēlä, ‘Lak, lēkkē kəc cī cəəl lən mīith aaci thök ē guiēr, muəər ku nyök cuai aaci nək, kəriëec ēbēn aci guir. Bäk yai yic!’

⁵ Ku keek aake liu puəth thīn, ku puəkkē bī ŋek ala duəmdē, ku la raandā luəide yic.

⁶ Ku dām kəc kək aloony bēnyŋaknhom, ku banjē ke ku näkkē ke.

⁷ Go bēnyŋaknhom puəu riääk apēi, ku tooc apuruəkkē ku lek kəc awēn näk aluənyke nək, ku cuənykē genden.

⁸ Ku cəəl aluənyke ku lēk ke, ‘Yai aci thök ē guiēr, ku kəc ke cī cəəl aa kēc aa kəc path, aaci kuc ē bēn.

⁹ Lak geeu ku calkē kuat kəc bäk yök dhöl yiic bīk bēn yai yic.’

¹⁰ Go aloony la dhöl yiic ku cəlkē kuat raan cīk yök ēbēn, abī yai thiāŋ apēi.

¹¹ “Nawēn bö bēnyŋaknhom bī thān cī guēer yēi bēn tīŋ, ke tīŋ raan tōk ke kēc alēth yai ruök.

¹² Go bēnyŋaknhom lueel, ‘Māthdiē, yī bö tēn kēdē ke yī cīi alēth yai ceŋ?’ Go mony awēn biēt ku cīi wēt bēer.

13 Go bĕnyĭaknhom lĕk aluənyke, ‘Derkĕ cin ku cök ku cuatkĕ muöth yic ayeer, tĕ bĭ yen dhiau thĭn ke ņeny yelec.’ ”

14 Ku wit Jethu wĕtde ĕlä, “Rin kəc juĕc aaye cəol, ku aa kəc lik kek aaye ləc.”

Jethu awĭc bĭ wĕĕŋ wĕt ajuĕr
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

15 Go Parathĭ la tĕden ĕ röt bik tĕ bĭ kek Jethu dam thĭn, wĕtde bĭ lueel, la mat.

16 Ku toockĕ kəcken abĕk ke buəth tĕnĕ ye, ku kəc Antipāth Yĕrot bik la wĕĕŋ bĭ wĕt rac luĕel kegup bĭ ye dəm. Ku bik ku luelkĕ ĕlä, “Raan piöoc, aŋicku yĭn ĕ raan la cök jam ĕ yith. Yĭn ĕ kəc piöoc bik kək wĭc Nhialic looi dhĕl la cök, ke yĭ cĭi diĕer kək ye kəc kək tak. Ku yĭn acie diĕtde ye kuĕĕc nhom.

17 Lĕk ɣo na ye tāktākdu, buk ajuĕr aa gam ɣok kəc Itharel tĕnĕ Cithĕr Bĕnyĭaknhom, tĕdĕ ke cuk bĭ ya gām ye?”

18 Ku Jethu ĕcĭ ruĕĕnyden ņic, ku bĕĕr, “Yeŋö wĭc wek ye bək ɣa deep wĕt?”

19 Calkĕ ɣa atĭŋ wĕnh yakĕ tāau piny ajuĕr!” Gokĕ yiĕk wĕĕth.

20 Gokĕ thiĕĕc, “Ye nhom ņa, ku ye rin ņa kək kək cĭ giĕt wĕĕth kəu?”

21 Gokĕ bĕĕr, “Aa kək Cithĕr Bĕnyĭaknhom.” Go Jethu lĕk ke, “Na ņiĕckĕ kĕya, gäm kĕ Cithĕr Bĕnyĭaknhom kĕde, ku gäm kĕ Nhialic kĕde.”

22 Gokĕ gäi, tĕ cĭ Jethu wĕt bĕĕr thĭn, ku nyiĕĕŋkĕ piny ku jiĕlkĕ.

Nhialic abī kəc cī thou cəl aa ben pīr
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Aköl tōŋ awën ke kəc kək akut Thaduthī, akut cīi ye ye gam lən bī Nhialic kəc cī thou ben cəl apīr, bō tēnē Jethu ku thiëckē ëlä,

²⁴ “Raan piöoc, acī Mothith lək yo ëlä, Na thou raan ku nyiëñ tik piny ke cīn mīth, ke wämēnh koor ala yöt tik bī mīth dhiëeth yōn mēnhē.

²⁵ Na thöönku lən tō mīth tik thīn kadhorou, ku thiëk wëndit ku thou ke cīn mīth, ku dōŋ tienjde ke wēmēnh buath ye,

²⁶ ku thou aya ke cīn mīth cī dhiëeth. Ku looi rot këya tēnē raan ye kek diäk, agut wämēnh kun ye kek dhorou.

²⁷ Nawën ke tik thou aya.”

²⁸ Ku lek tuenŋ ku thiëckē, “Tē le kəc cī thou röt jət aköldä, bī ya tiŋ ŋa, rin cī yen rēer ke ke ëbēn kadhorou?”

²⁹ Go Jethu bēer, “Wek aa kəc ril nhīim cīn kë ŋiëckē, rin cīi wek athör thēer wël Nhialic cī güt ye gam. Ku acäk ye gam aya lən bī Nhialic kë ye lueel ke bī looi, lēu bī looi.

³⁰ Rin tē le kəc cī thou röt jət, aacīi bī thiëek ku aacīi bī thiaak, aabī rēer kecīt atuuc nhial.

³¹ Ku na ye rin wēt bī kəc cī thou röt jət, ke we këc wēt cī Nhialic lək we thēer kueen? Acī lueel,

³² ‘Yēn ë Nhialic Abaram ku Ithäk ku Jakop.’ Kəc cī thou ke ŋic Nhialic, aa pīr alanden. Yēen ë Nhialic kəc pīr, ku kəc cī thou aya.”

³³ Nawën piŋ thän tō thīn wēt kēnē, ke gēi ë piöocde.

Löŋ ril lëu bi theek kam ë lööŋ

(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴ Nawën piŋ Parathï lön cï Jethu Thaduthï thöl nhïim, ke mat kenhïim bik Jethu thiëec aya,

³⁵ ku jəl raan tök kamken,

³⁶ raan piöoc lööŋ, Jethu thiëec, “Ye löŋ nen yen ril kam ë lööŋ?”

³⁷ Go Jethu bëer, “Yin adhil Bänydu Nhialic nhiaar piändu ëbën, ku wëiku ëbën, ku nhiamdu ëbën.”

³⁸ Kënë, yen ë löŋ ril tuen.

³⁹ Löŋ dët ril ye kek rou thöŋ kek ë löŋ këne akïn, yin adhil raan dët nhiaar cïmën nhiëer yin rot.

⁴⁰ Lööŋkä karou kek aa ye lööŋ Mothith ëbën, ku lööŋ ye kəc kək Nhialic tïŋ piöoc, kër bei thïn.

Jethu aci kəc piöoc lön yen raan ë tooc Nhialic

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Kaam wën cï Parathï kenhïim kut Jethu lööm ke thiëec ke wët këne,

⁴² “Yakë tak Raan cï ləc ku dəc yeŋa? Ye wën ŋa?” Gokë lək ye, “Ee wën Debit?”

⁴³ Go dhušk ke ku lueel, “Na ye këya, yeŋö ye Wëi Nhialic Debit yök bi cəł Bänydië. Rin ëci Debit lueel ëlä,

⁴⁴ ‘Acï Nhialic lueel tənë Bänydië, “Nyuc ë tən köŋdiën cuëc, yet tē bi ŋen kəc atərdu dhušk ciëen yicök.” ’

⁴⁵ “Na ye Debit cəł, ‘Bänydië,’ Ke lëu bi ya wënde kədë?”

⁴⁶ Go ciën mën raan töŋ bëer wëtde, ku wën akölë yet tuen acin raan töŋ cïi yethok ben kuek bi thiëec.

23

*Duökkë nhiam cïmën Parathï ku Thaduthï
(Mk 12:38-39; Lk 11:43, 46; 20:45-46)*

¹ Ku jol Jethu lueel tënë kəc juęc awën ku kəcken ye buəəth.

² “Kəc piöoc löönj ku Parathï kek aatö nyin Mothith.

³ Këya, aa dhielkë ke theek ku luəikë kë yekë lëk we, ku piənkë kë yekë lëk we, ku duökkë kəkken yekë ke looi ye kiëët, rin aacie kək yekë lëk kəc kek yekë ke looi.

⁴ Aa kəc piöoc kəril yiic bi ke looi, ku aa cie kəc ë kony bik ke looi.

⁵ Këriëec ëbën yekë ke looi, ayekë ke looi rin bi kek kəc wënj. Aa cath ke muk athör theer wël Nhialic. Ku rukkë alëth path, ku mukë athör kecin bik nyuəəth lön ye kek kəc path thek lönj Mothith.

⁶ Ayekë nhiaar bik nyuc tuenj thöc kəcđit tënë amat, ku yön path aköl yai.

⁷ Ayekë nhiaar bi ke aa muöəth athëek yön yəoc yiic, ku yeke cəol, ‘Kəc piöoc.’

⁸ “Duökkë röt cəl aye cəol, ‘Kəc piöoc,’ Rin wek aa ŋek ke wämënhë, ku wek aa la raan piöoc tök.

⁹ Ku acin raan dhielkë cəol pinynhom tën, ‘Wä,’ Rin ë Nhialic tö nhial yen ee Wuurdun yetök.

¹⁰ Ku duökkë röt cəl aye cəol, ‘Kəc piöoc,’ Rin wek aa la raan piöoc tök, ‘Raan ci ləc ku đac.’

¹¹ Raandit apëi kamkun adhil rot dhuök piny bi luui riënkun.

12 Kuat raan rot γäth tueŋ ë rot abï dhušk ciëen, ku raan lir puðu rot tööu ciëen, abï γäth tueŋ.

*Jethu aci rëec Parathï ku kəc gät lööŋ nyuəəth
(Mk 12:40; Lk 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

13 “Kəc piöoc lööŋ ku wek Parathï, Awëëŋkui! Ee kërac apei yen ayakë looi, rin ye wek kəc piöoc dhël cïi kek bï met bääny Nhialic yic. Rin wek aacïi bï met thïn aya. Na cək kəc kək wïc bik met thïn, ka yakë ke wel nhïim ë piöocdun cïi la cök!

14 Kəc piöoc lööŋ ku wek Parathï, Awëëŋkui! Wek aa cath we röök apei dhöl yiic bäk kəc wëŋ lən ye wek kəc path, ku wek aa bëëi lër tuöör nyïn bik aa käckun. Wek aabi tëm awuöcdit tet apei rin käreç yakë looikä!

15 “Kəc piöoc ku wek Parathï, Awëëŋkui! Wek aa piny kuany yic rin bï la raan töŋ yökkë bï piöocdun gam. Na yökkë, ke tē ye wek ye piöoc thïn, ee ye col aye raan pan mac, abï we duër waan thook!

16 “Awëëŋkui, wek kəc ë kəc kək wat nhïim ke we ye cöör aya, ku luëlkë, raan mël kuëëŋ rin luan Nhialic, ke rot mac wëtde.

17 Wek aa muööl ku cöör! Yenö dit? Ye milän thith aye luak?

18 Ku benkë lueel ëlä, raan mël kuëëŋ rin yik ka cïn wëtde yic, ku na kuëëŋ mël rin ajuër cï tääu yenhom, ke rot mac wëtde.

19 Wek kəc cï cər wepuəth! Yenö dit? Ye ajuër cï tääu yik nhom aye yik guöp ë loi bï ajuër cï tääu yenhom ya kën ë Nhialic?

20 Këya, tē kuëëŋ raan yik, ka kuëëŋ ye, ku kək cï juaar yenhom.

21 Ku tē kuēēŋ raan luanŋ Nhialic ka kuēēŋ ye ku Nhialic yen rēēr thīn,

22 ku tē kuēēŋ raan pan Nhialic, ka kuēēŋ määcde, ku yenhom guōp.

23 “Kəc piōoc lööŋ ku wek Parathī! Awēēŋkui! Wek aa kälík kākkuŋ cäk puur yiic juēr Nhialic, ku wek aacie kārīl ye löŋ lueel ye kuēēc nhīim, cimēn bī raan dhiel la cök ku lir puōu, ku kony kəc kək ku cīi kəc ye ruēēny. Wek aa dhil kākka muk nhīim, ke we cīi mäl ē juēr kəŋ aya tēnē Nhialic.

24 Kəc mār kəc, wek aacie kək wic Nhialic ye looi, ku aa kək puəl yiic kek aa yakē ke kuēēc nhīim.

25 “Kəc piōoc lööŋ ku wek Parathī! Awēēŋkui! Wek aaci puōth la cök, wek aa cīt bīiny ku aduuk ye lək kəth, ku aa thiāŋ mīith ye rum riel ku mīith ye ke tuōör nyīn.

26 Wek kəc Parathī cī cər wepuōth! Kanke bīiny ku aduuk lək yiic, yen aabī kek kəth la wic aya!

27 “Kəc piōoc lööŋ ku wek Parathī! Awēēŋkui! Wek aa thōŋ kek rēŋ cī buth, na tīŋ kekəth ke dhēŋ apēi, ku keyiic aləŋthīn aaci thiāŋ yom kəc cī thou ku käreec kək.

28 Kēya, wek aa cīt rēŋkə aya. Wek aaye raan ebēn tīŋ we path gup ayeer, ku piāthkun aləŋthīn aaci thiāŋ ruēēny ku käreec kək ebēn.

29 “Kəc piōoc lööŋ ku wek Parathī! Awēēŋkui! Wek aa rēŋ buth tēnē kəc kək Nhialic tīŋ. Ku giētkē rēŋ kəc path bik dhēŋ apēi,

30 ku luēlkē ēlä, na yo tō thīn wäär nek wärkuan dīt kəc kək Nhialic tīŋ, ŋuōt yok aa kēc röt mat ē nääkden yic.

31 Këya, ayakë gam ayic lən ye wek mïth kəc wäär nək kəc kək Nhialic tïŋ!

32 Ku cīt mənë ye wek kəc ril nhïim, cïn kē yakë gam, kəriëec ëbën atō wecin, thääpkë käreç wäär cī wärkušn dīt jəok!

33 Mïth käpieny! Yakë tak bək poth la pan mac kədë?

34 Ku rin ë wët kënë yen acī Wä we tuöç kəc kək Nhialic tïŋ. Ku ë kəckä yiic, kəc kək aa bək nək, ku piäatkë kəc kək tim cī rïiu kəu, ku thatkë kəc kək yəŋkušn amat yiic, ku yakë ke yööp gæeth yiic ëbën.

35 Ku tēdun ye wek luui thïn kënë, abī awuöç bī teem rin kəc cī nək lööny weyiëth, jəok nääk wäär nək Abel yet nääk Dhäkaria wën Barakia wäär näkkë luanj Nhialic.

36 Ku lək Jethu ke, awuöç bī gam rin ë kəkkä ëbën abī bën ë riëec kënë yeth.

*Jethu ee kəc gen Jeruthalem lək
(Lk 13:34-35)*

37 “Wek kəc gen Jeruthalem, wek aa kəc kək Nhialic tïŋ nək, ku biökkë kəc cī Nhialic tuöç we aleel. Aca wïc arak juëc, ba we kony cīmën dhie ye ajïth miëthke kuöm piny yewuk bī ke kony bī ke cïi gəp, ku wek aaci kuec.

38 Ëmën abäk tïŋ ke Nhialic cī yecin miëet bei, ku nyiëŋ pandun we.

39 Ku ëmën alək we, ‘Wek acïi ya bī bën tïŋ yet aköl bī wek röt guiir bək ya lor tē ben yən dhuk.’ ”

24

Luanj Nhialic Jeruthalem abī thuör piny

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Tëwën jiël Jethu kal luanj Nhialic yic, ke kacken ye buəth bö tənë ye ku luelkë, “Raan piöoc, tñ, ye luanjdüt dhëenjö kënë!”

² Go Jethu bëer, “Alëk we, yööt düt yakë tñkä aabī thuör piny ebën ka cïn aləl tönj bī kööc aləl dët nhom.”

Acī Jethu lëk atuöocke lön bī ke maan

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Tëwën rëer Jethu gən Olip nhom ë rot, ke kacken ye buəth bö tənë ye ku thiëckë, “Lëk yo ye nen bī kakkä röt looi, ku yenjö bī tē bī yin dhuk pinyinhom ku thök piny, nyuəth?”

⁴ Go Jethu lëk ke, “Duökkë röt cöl aduönj.

⁵ Rin kəc juëc aabī bën rienkië, ku ye ñek lueel, ‘Ke yen Raan cī ləc ku dəc.’ Ku aabī kəc juëc duöönj.

⁶ Duökkë diëer tē tñ wek tönj ke loi röt, ku tē pinj wek tönj kək wuöt mec yiic. Kakkä aa dhil röt looi, ku acie yen bën thök ë piny.

⁷ Rin wuöt aabī thör kamken ku pan bēnyñaknhom kek pan bēnyñaknhom dët aabī thör aya. Cəndit apei abī tō thñ, ku ayiëëkyiëëk piny abī rot looi bëei juëc yiic.

⁸ Kakkä kek aa kək tuenj.

⁹ “Ku dët, wek aabī dəm ku yëth we luk yic, ku wek aabī nök. Ku wuöt ebën aabī we maan rienkië.

¹⁰ Ku ë tēen, kəc juëc cī wëtdië gam aabī röt waar, ku kəc kək aabī ñek raandä aluəm ku man raandä ñek.

11 Ku awëŋ juëc aabi tuöl aya, ku aabi kɔc juëc rac nhüim.

12 Ku luoi kärɛc abï rot juak apɛi, kɔc juëc aabi gamden wai wei.

13 Ku raan bi yepuöu dɛɛt yet tɛ bi yen thou, abi pïr akölrïëc ëbën.

14 Ku Wët Puoth Yam kënë rin bääny Nhialic, abi kaŋ lɛk kɔc ëbën pinynhom bik piŋ, ku jəl thök piny bën.

*Këɛɛc bi rot looi tənë kɔc Jeruthalem
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

15 “Ala aköl bi wek kërac apɛi tiŋ, këwäär ci Daniel raan kæk Nhialic tiŋ jam ë ye.” (Raan kuën adhil kënë deet yic!)

16 “Kɔc rëër Judia, ku tiŋkë ë kënë, ka dhil riŋ gat nhüim roor bik la thiaan.

17 Ku na rëër raan ayeer, ka cïi ben la yöt bi la guik kë muk.

18 Ku na tö raan dom yic, ka cïi ben dhuk baai bä alanhde la lööm.

19 Diäär liɛc ku diäär muk mïthkor aabi gum apɛidit ye nïnkä.

20 Röökkë bi rot cïi loi wiir yic rut, tädë aköl cïi kɔc ye luui.

21 Kɔc aabi gum apɛi ye nïnkä, gum këckë kaŋ yök tɛwäär ciɛk Nhialic kɔc agut cit ëmën. Ku acïi rot bi ben looi.

22 Na këc Nhialic looi bi nïnkä cəl alik, ŋuöt acïn raan ci pïr. Ku rin kɔcken ci lɔc, aci nïn cəl alik.

23 “Wek aa lëk, na le raan yöök we, ‘Tiënkë Raan cī ləc ku dəc kīn, tēdē ke lueel, tiënkë yen akan!’ Ke duökkë gam.

24 Rin kəc juēc aabī bēn ku lueel ŋək, ee ɣen Raan cī ləc ku dəc, ku lueel raan dēt, ee ɣen raan kāk Nhialic tīŋ, ku loikë kārīl kəc gōi, na lëukë, ke mār kəc cī Nhialic kuany.

25 Tietkë röt, kəriëec ebēn alək we emēn bāk nhūim tīr kē bī bēn.

26 “Kēya, na le raan lək yī əlä, ‘Yen akan atō roor tēən!’ Ke yī duk la, tēdē, ‘Yen akīn acī thiaan tēn,’ Ke duk gam.

27 Rin tē dhuk Manh Raan ka guəkë ŋic. Abāk tīŋ cīmēn bir deŋ dhie yen nhial reet yic, ku tīŋ ləŋ ku ləŋə.

28 “Dēt aya, abī ciēt mēn dhie na cī cuər kenhūim kut, ka la kē ŋuetkë.

*Aköl bī Manh Raan bēn
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

29 “Awiēc ku bāk ŋic aya, ye nīnkä, tē cī kəc jəl gum apēi, aköl abī kum nyin bī piny cuəl, ku pēei acīi bī ruəl. Ku kuəl aabī röt yääk ku löönykë.

30 Kē bī bēn Manh Raan cəl aŋic abī tīŋ nhial, ku kəc ebēn pinynhom aabī yiic ŋeər kākken rēc cīk looi. Ku keek aabī Manh Raan tīŋ ke bō pial yiic nhial ke diik ku riöldit apēi.

31 Ku abā atuöccke tooc bīk kēcīt löör yup yic, bī kek kəcken cī ləc kuööt yiic pinynhom ebēn.

32 “Ŋiēc kē ē kēnē tim cīt ŋaap, tē looi yen yöök ku looi yīth, ke kēr acī thiök.

24:27 Lk 17:23-24   **24:28** Lk 17:37
Edhe 32:7; Juel 2:10, 31; 3:15; Ny 6:12-13

24:29 Ith 13:10; 34:4;
24:30 Dan 7:13; Dhäk 12:10-14; Ny 1:7

33 Këya, tē tiŋ wek kakkä ke loi röt aya, ke ɲieckē lon cī yen thiök apei.

34 Alëk we, wek aaciī bī mäǟr tē cök kakkä röt looi.

35 Nhial ku piny aabi liu, ku wētdië aciī bī kaŋ mäǟr.

Rë̄r yī cī rot guīr

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

36 “Acīn raan ɲic aköl bī kakkä röt looi. Na cök atuuc nhial, ayī Wēnde, ka cik ɲic. Ee Wä ē rot yen aɲic ye.

37 Bēn Manh Raan abi ciēt kēwäär loi rot wäär pī̄r Noa.

38 Ee nīnkä, aboardit nhom tuen, kəc aake rë̄r ke mit puōth, ke ye luui ruēi ku yēi yet aköl le Noa riäi yic,

39 ku ē cīn kēn ɲic yet tē bī̄i aboor. Ku muou kəc ēbēn. Yen abi ciēt bēn Manh Raan aya.

40 Tē̄n na cök kəc karou luui dom yic, ke raan tök yen abi nyaai ku nyiē̄n raan dēt piny.

41 Ku diäär karou lui tētök aabi ke tiēn tök nyaai, ku nyiē̄n tiŋ dēt piny.

42 “Këya, guīrkē röt ku tiē̄rkē nhī̄m, rin wek aa kuc aköl bī Bānydun bēn.

43 Yen acit kēn na raan la baai ɲic tē bī cuār bēn thīn wakou, ka rë̄r ke yiēn, ku cī̄i cuār päl bī kärke nyaai.

44 Ke week aya, wek aa dhil rë̄r we tit, rin acäk ɲic ye nēn bī Manh Raan bēn.

ɲic Bāny ku loi lūside akölaköl

(Lk 12:41-48)

⁴⁵ “Na ye këya, yeŋa alony path ku ŋic kãŋ apɛi, bĩ bɛny nyääŋ paande, bĩ kacke aa gãm miëth akölaköl?”

⁴⁶ Alony mit guöp, alony bĩ bɛny yök ke loi luɔide apath tɛ dhuk yen!

⁴⁷ Alɛk we, abĩ alony kënë tääu kãkke yiic ëbën.

⁴⁸ Ku alony cii luɔide bĩ ŋiɛc looi, rin yen ye tak lɔn cii bãnyde bĩ lac dhuk,

⁴⁹ ku kuc kɔc pan bɛny ciëëŋ, ku ye cool wiɛɛt kek kɔc dek ë määu,

⁵⁰ ke bãnyde abĩ la luät yeguöp aköl cii ye tak lɔn yen aköl bĩ yen bën.

⁵¹ Ku yeen abĩ bɛny tɛm awuöcdit, ku mɛt tɛ rëër kɔc rɛc thïn, ë tɛën kɔc aa rëër ke dhiau ke ŋeny kelec.”

25

Kääŋ nyiir kathiäär

¹ Ku ben Jethu kääŋ dɛt thööth, ku thöön bãäny Nhialic ëlä, “Nyiir kathiäär aake cĩ kãkken ye kek mer lööm ku lek yan thiëek yic.

² Kam ë nyiirkã, nyiir kadhiëc aake pel nyin, ku nyiir kadhiëc aa cii nyin pel.

³ Nyiir aa bɛlkã aake cĩ mermerken lööm ku cik miök dīt muk.

⁴ Ku nyiir ŋic kãŋ aake muk mermerken ku miök dīt tet aya.

⁵ Nawën ka athiëek gääu bĩ cii lɔc bën, gokë tɔc bik nin.

⁶ “Nawën wëër ciɛl yic, ke piŋ duɔɔt, ‘Athiëek abö, bãk ayeer ku luɔrkë!’

7 Go nyiir awën kathiäär röt jət kedhie ku dëepkë mermerken.

8 Go mermer nyiir aabël cii dëp apath rin cïn kek yiic miök. Gokë nyiir kökkä lim, ‘Miackë yo ë miök, mermerkua aacii dëp.’

9 Gokë bëër, ‘Miök acii yo thöŋ, lak të ye miök yaac thin bäk la ɣɔɔ miökdun.’

10 Go nyiir aabël la bik la ɣɔɔ miök, ku go athiëek guɔ lök bën kecök. Go nyiir awën ci röt guuir la kal yic kek athiëek tëwën dieer yai thin, ku thiök kal thok.

11 “Nawën la nyiir awën ci la ɣɔɔ miök dhuk ke cöt, ‘Bëny, Bëny, ŋäny yo kal thok!’

12 Go athiëek bëër, ‘Ye wek yiŋa?’ Wek aacä ŋic!”

13 Ku wit Jethu wëtde ëlä, “Rëërkë we ci röt guuir, rin wek aa kuc aköl bi ɣen bën.”

14 Ku ben Jethu kääŋ dët bën thöŋth ku lueel, “Bääny Nhialic abi thöŋ ke mony la kenny wun dët, cä aluɔonyke cɔɔl ku gëm ke wëëu bi kek lök luui.

15 Ku yik aluɔony tök tim buɔɔt. Ku gëm alony dët tim thiärdhiëc, ku gëm alony ye kek diäk tim thiäär. Acii wëëu tek këya cüt të ŋic ŋek luui thin, ku jiël bi la kenny.

16 Go alony ci yiëk tim buɔɔt, wëëuke la luɔɔi ku yök tim buɔɔt dët.

17 Ku lui alony ci gäm tim thiärdhiëc cimen alony wën aya, ku yök tim thiärdhiëc dët.

18 Ku la alony ci gäm tim thiäär wëëu bännyde la wuɔɔt piny ëbën.

19 “Nawën ke bännyden jöl dhuk, ku cɔɔl aluɔonyke bi wëëuke bën kuëën nyin.

20 Go alony wäär cī gām tim buəot bēn ku lueel, ‘Bēny, wäär yīn acā gām tim buəot, ku ěmēn tīŋ, ɣen acī tim buəot dēt juak thīn.’

21 Go bānyde leec luəiden peth cī looi ku lueel, ‘Yīn acī wēēu lik ŋיע muk apath ku juak keyiic, kēya ěmēn yīn aba tāau kājuēc yiic ba ke muk. Bäär rēerku ɣo mit puəth ɣodhiē.’

22 “Ku ben alony cī gām tim thiārdhiēc bēn ku lueel, ‘Bēny yīn acā yiěk tim thiārdhiēc wäär le yīn keny, ku ɣen acī lək luui ku juak tim thiārdhiēc dēt thīn.’

23 Go bēny leec luəiden cī ŋיע looi ku lueel, ‘Yīn alony puəth kāŋ tiit apath. Yīn acī kälík tiit apath, ku ěmēn yīn abī tāau kājuēc nhīim, bäär miēt puəu ē bāāny bāānydu yic.’

24 “Go raan cī tim thiāār lööm bēn ku lueel, ‘Bēny, aca piŋ lən ye yīn raan col puəu rap kēc puur tem, ku kuany kāk ke kēc ke wεεr piny.

25 Kēya, ɣen acī rišöc ku la wēēuku wεc piny. Nö! Wēēu wäär ca kuēi ɣa aa kīk.’

26 Go bēny lək ye elä, ‘Alony rac, ku ye adak rot aya. Na ŋic lən ye ɣen rap tem, rap kēc puur, ku lən ye ɣen kāŋ kuany, ku aa kēc pok.

27 Nūot yīn acī wēēukiē dhiel gām raan ŋic luoi wēēu, na la dhuk ciēen, ke ɣa yök wēēukiē ke cī keyiic juak.

28 Nyaaikē wēēu tēnē ye ku gām kē ke raan la tim buəot.

29 Rin raan kälík ŋיע muk abī kākke juak yiic, ku raan cīi kāŋ ye ŋיע muk, abī kēden tō thīn nyaai.

30 Ku cuatkë alony rεεc kënë muöth yic ayeer, ku tēen dhiëeu abī tō thīn, ke kac yelec.’

Luḡdīt

31 “Aköl bī Manh Raan bēn ke duaar, ku atuuc nhial ēbēn ke cath ke ye, abī nyuc thōnyde nhom ke duaar pan Nhialic,

32 ku thāi ēbēn aabī guēer yenhom. Ku aabī tek yiic akuut karou, cīmēn raan la thōk, yen amēl ku apīyeem tek thook.

33 Ku tēū amēl kōḡden cuēc ku apīyeem kōḡ cam.

34 Ku Bēny abī kōc kääc lōḡ cuēc lēk, ‘Bäk, kōc cī Wä dōc ku lömkē bääny cī guiir tēnē we tēwäär ciek piny.

35 Wēn cī cək ḡa nōk, wek aacā muōc kēcam. Ku wēn cī rou ḡa nōk wek aacā muōc kēdek, ku wēn ye ḡen jāl, wek aacā lor pandun,

36 ku wēn cīn ḡen lubo wek aacā ruōk kōu, ku wēn tuēny ḡa wek aacā la neem, ku wēn cī ḡa mac, wek aacā bēn tīḡ.’

37 “Ku kōc wēn aabī wētde dhuk nhom ēlä, ‘Bēny, yī cuk tīḡ nēn yī nēk cək buk yī muōc kēcam? Ku nēk rou yī buk yī muōc kēdek,

38 ku cuk yī tīḡ nēn ke yī bō keny yic buk yī lor? Ku yīn acīn lubo goku yī ruōk kōu?

39 Yī cuk tīḡ nēn ke yī tuany, ke yī cī mac buk yī la neem?’

40 Ku abī Bēnyḡaknhom lēk ke, wēt yic alēk we, ‘Kēriēc ēbēn cäk luōi raan tōk kam wāmāthkiē thiikā, aa cäk luōi ḡa aya.’

41 “Ku abī lĕk kɔc lɔŋ cam, ‘Aa wek kɔc cī cieen, jălkĕ ě tĕn băk la many đĕp yic akŏlriĕĕc ěbĕn, many cī guir tĕnĕ jɔŋrac ku atuŏccke ěbĕn.

42 Rin wăär nĕk cɔk ɣa, wek aa kĕc ɣa muɔɔc kĕcam, ku nĕk rou ɣa ku wek aa kĕc ɣa muɔɔc kĕdek.

43 Ku wăär ɣen ě jăl ku wek aa kĕc ɣa gɔɔŋ pandun, ku ɣen ɣa cĭn kŏu alath, wek aa kĕc ɣa ruŏk kŏu, ku ɣen a ɣa cī tuaany, ku mac ɣa ku wek aa kĕc bĕn băk ɣa neem.’

44 Ku kɔckui aya aabī thiĕc, ‘Bĕny, yĭ cuk tĭŋ nen ke yĭ nĕk cɔk ku rou, ku ye nen yĭ bŏ keny yĭc, ku cĭn alanh ceŋ, ku tuany yĭ ku mac yĭ ku yĭn akĕcku kony?’

45 Ku abī bĕĕr, tĕnĕ ke, ‘Wĕt yic alĕk we, kĕriĕĕc ěbĕn kĕckĕ luŏi wămăthkiĕ thiikă, ka kĕckĕ luŏi ɣen aya.’

46 Ku keek aabī la tĕ bĭ ke reem thĭn akŏlriĕĕc ěbĕn, ku kɔc path aabī la tĕ bĭ kek pĭr thĭn akŏlriĕĕc ěbĕn.”

26

Amat nĕk Jethu

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Nawĕn cĭ Jethu thŏk jam kek kɔcken ye buɔɔth, ke lĕk ke,

² “Cĭmĕn ŋic wek ye, Yan Ayum cĭn yic luɔu abĭ yecŏk jɔck nĭn karou bĭ bĕn. Ku Manh Raan abĭ luɔm tĕnĕ kɔc rec bĭk piăăt tim cĭ rĭiu kŏu.”

³ Kaam awĕn ke kɔcdĭt kăk Nhialic ku kɔcdĭt baai Itharel, aake mĕt pan raandĭt kăk Nhialic cɔl Kaipa,

⁴ ku guirkë tē bi kek Jethu dam thïn ke cii ñic ku nāk.

⁵ Ku luelkë, “Acuk dām aköl yai. Ƴok aabi tiit bi kɔc kaŋ jāl, rin na dāmku, ke kɔc ñoot yai yic, tēdë ke kɔc juëc aa thär kek Ƴo.”

Maria aci tē theek yen Jethu thïn nyuəəth
(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Tēwën rëer Jethu Bethanī pan raan atuet cɔl Thaimon,

⁷ ke tik bö tēwën mīth yen, ke muk tōny koor cī cuëc tiəm ril la yic miök ñir ye Ƴɔc wëəu juëc apɛi, ku kuem thok ku luuŋ miök Jethu nhom ëbën.

⁸ Go kɔc Jethu buəəth puəəth dak wën tiŋ kek kënë, ku jiemkë kamken, “Yenö tuuk yen miök ñir?”

⁹ “Miök ñir kënë ñuət aci Ƴaac wëəu juëc ku gëm wëəu kɔc ñöŋ.”

¹⁰ Go Jethu kë luelkë ñic, ku lueel tënë ke, “Pälkë, yenö nyieeny wek ye? Kë cī looi tënë Ƴa yen tiŋ, ee këpath apɛi.

¹¹ Kɔc ñöŋ aabi rëer kamkun akölaköl, ku Ƴen acii bi rëer kek we akölaköl.

¹² Wën luuŋ tiŋ kënë miök Ƴaguöp, ee looi këya bä tɔc bi guäpdie guir bi jal thiök.

¹³ Wek alëk yic, kuant tē bi Wët Puəəth Yam piöc thïn pinynhom, kë cī tiŋ kënë looi, abi ya lueel bi ye atak.”

Judath aci Jethu Ƴaac
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Nawën ke raan tök kam atuuc kathiäär ku rou, cɔl Judath Ithkariöt la tënë kɔcɔit kāk Nhialic

15 ku lueel, “Yeŋö bäk yiëk ɣa tē thön ɣen we Jethu?”

16 Gokë gäm wëëu juëc. Ku jəl tē bī yen Jethu dām thīn wīc.

*Jethu aci miëth yai cam kek atuöcke
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)*

17 Nawën aköl tueŋ Yandit Ayum cīn yic luəu, ke kəc Jethu buəth bö tēnē ye, ku thiëckë, “Ye tēnən wīc bī ɣok miëth yai guir thīn tēnē yī?”

18 Go bëër, “Lak geeu tēnē ŋekdit ku lëkkë ye, ‘Aye Bānyda lueel, aköl bī luəidië thök aci bën. Ee paandu yen abī ɣen Yan Ayum cīn yic luəu cam thīn kek kəckiën ɣa buəth.’ ”

19 Go kəc ë biööth kē cī Jethu lëk ke looi, ku guirkë miëth yai.

20 Nawën la thëi bën ke Jethu nyuc kek kəcken ye buəth kathiäär ku rou bīk mīth.

21 Tëwën mīth kek ke lueel Jethu, “Wek alëk yic, raan tők kamkun abä luəm.”

22 Gokë puəth riääk apēi ku gëikë, ku thiëckë tők-tök, “Makei! Ye yic? Ye ɣen Bëny?”

23 Go Jethu bëër, “Ee raan tők kamkun lut yecin kek ɣa aduök yic, yen ë raan bī ɣa gaany.

24 Ee yic, Manh Raan abī nök cīt tē cī gät ye rienke athör thëer yiic. Ku raan bī ye luəm abī gum apēi! Ku aŋuëñ tēnē ye diët kēc kaŋ dhiëëth.”

25 Ku Judath aya, ëcī Jethu thiëëc, “Raan piööc, ye ɣa?” Go Jethu bëër, “Ee yī.”

Guirku röt apath buk guöp Bëny rəm

26 Tëwën mīth kek, ke Jethu lōm ayup ku dɔɔc ku bɛny yic, ku gēm kɔcken ye buɔθh ku lueel, “Lōmkē kēnē, ku camkē, kēnē ee guāpdiē.”

27 Ku lōöm aduŋ cī thiāŋ muɔn abiēc, ku leec Nhialic ku gēm ke ku lueel, “Dēkkē thīn ēbēn.”

28 “Kēnē ē riemdiē, riem dōr kek Nhialic, bī kuēr rin bī adumuōm kɔc ēbēn pāl piny.

29 Alēk we, ŋen aciī bī bēn dek muɔn abiēc pinyn-hom tēn kek we, yet akōl bī ŋok ye dek ŋodhie pan Nhialic.”

Jethu aci kē bī Pīter ye jai lueel

(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

30 Nawēn cik jāl thōk ke ket waak ku lek gɔn Olip cōk.

31 Ku lueel Jethu tēnē ke, “Wek kackiē, wek aabi kat ŋa ē wēēr kēnē cīmēn kēwāār cī gōt athōr thēer wēl Nhialic yic ēlā, ‘ŋen abā abiōōk cɔl anak ku amēl aabi wēer.’

32 Ku tē cī ŋen rot jɔt raŋ yic, ke ŋen abī kaŋ la Galilia ba we la tiit thīn.”

33 Go Pīter lueel tēnē Jethu, “ŋen aciī bī kat tē cɔk kɔc ēbēn kat yī!”

34 Go Jethu bēēr, “Alēk yī, ee wēēr kēnē, ke thōn ajiith kēc kiu, yīn abā jai arak diāk.”

35 Go Pīter dhuōk ye, “Na cɔk ŋa nōk kek yī, ke yīn acā bī kaŋ jai.” Ku lueel kɔcken kōk ye buɔθh ēbēn kēya.

Jethu arōōk ke ŋic lɔn bī ye nōk

(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Kaam wën ke Jethu kek kacken ye buoath la tē col Jethemani, ku lueel tēnē ke, “Nyuöockē tēn, ku yiēnkē, Ƴen ala tēēn ba la rōök.”

³⁷ Ku cōal Pīter ku wēēt Dhubedī karou, ku jal rēēr ke nēk atiēēl, ku dhiεeu apēi yepušu.

³⁸ Ku lueel tēnē ke, “Ƴen adhiau pušu apēi, ee thou guōp. Rēērke tēn ku yiēnkē.”

³⁹ Ku le tuenƳ tēthin-nyoat, ku rēēny rot piny ke gut yenhom piny ku rōök ēlä, “Wä, na lēu rot ke yī col kēreεc tit Ƴa acī bö. Ku acie wēt piändiē, ee wēt piändu.”

⁴⁰ Nawën ke dhuk tēnē ke kadiäk ku yök ke ke nin. Go lueel tēnē Pīter, “Niεenkē! Cäk yiēn tēthin-nyoat? Yējö ye wek nin kēlä?”

⁴¹ Yiēnkē ku rōökkē bī we cīi them jakreεc. Pušu ē gam ku guōp acīn riēl.”

⁴² Ku ben jal ku le rōök ēlä, “Wä, na cīi kēreεc kēnē jiēl, ke wēt piändu abī rot looi.”

⁴³ Ku ben dhuk tēnē ke, ku ben ke yök ke nin, rin cī nin ke göök apēi.

⁴⁴ Goke nyääƳ piny ku ben jal, ku ben la rōök cīmēn awën, kēn ye kek diäk.

⁴⁵ Ku dhuk tēnē kacken ye buoath ku lueel, “Ńot we nin! LääƳkē? Tēn nin acī thök, tiēƳkē Manh Raan acī luōm kōc reεc. Ēmēn tē bī Ƴa jal thōn kōc reεc acī Ƴēēt.

⁴⁶ Raan cä luōm acī bēn. Jatke röt, lokku buk rōm!”

Jethu acī dōm

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴⁷ Tēwën Ńot jiεem yen, ku Judath raan tōƳ kōc atuuc kathiäär ku rou Ƴēēt. Ku yeen ē cath kek kōc

juēc muk paal ku atuel, ke cī kəcdīt kāk Nhialic ku kəcdīt baai tooc.

⁴⁸ Ku Judath aci kəc awən cath kek ye, lək tē bī kek raan wickē bīk bən dəm njec thīn, ēlä, “Raan ba muöth ku ciem yen ē raan wiēckē. Damkē ku kuathkē.”

⁴⁹ Kaam wən yēet Judath, ke la tēnē Jethu nyin yic ku lueel, “Bēny,” ku muöth ku ciim.

⁵⁰ Go Jethu bēer, “Mäthdiē, loi kēnē bī yīn ē tēn.” Go kəc awən bən ku dāmkē Jethu ku derkē.

⁵¹ Go raan tək kam kəc awən rēer kek Jethu palde miēet bei, ku tək alony lui pan raandīt kāk Nhialic yic, abi tēem yic wei.

⁵² Go Jethu lək ye, “Dhušk paldu tēden awən, kəc ye wic bīk kəc nək, aabi thou aya kēya.

⁵³ Cäk ē tak lən nadē, ka lēu ba Wā thiēc bī ya tuēc atuuc nhial juēc apēi bīk ya bən kony?

⁵⁴ Ku na ye kēya, ke wēl athör thēer Nhialic bī röt tiēn, wēl ye lueel ka dhil rot looi kēlä?”

⁵⁵ Ku kaam wən ke lueel Jethu tēnē ke ēlä, “Cäk bən we muk atuel ku paal bāk ya bən dəm, ciēt ya ye raan kəc rum? Yen ee rēer kek we akōlakōl ya piöc kəc luḅ Nhialic, ku wek aa kēc ya dəm.

⁵⁶ Ku kēnē aci rot looi bī kē cī gāt athör thēer wēl Nhialic yiic yenhom tiēn.” Ku jəl kacken ye buöth ēbēn nyään piny ku ketkē.

Jethu aci yäth luḅ bāny Itharelyic
(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Ku jəl kəc awën cī Jethu dəm, Jethu Ƴəth pan Kaipa luk yic, cī bāny kāk Nhialic Itharel, ku kəc piöcc löönj kenhiim mat thīn.

58 Ku Pīter ē biöth, ke mec kəc cök ciëen agut tē Ƴëet yen pan bēny luk yic. Ku nyuuc kek kəc bēny tiit, ku jəl rēer bī kē lui Jethu tiŋ.

59 Bāny luk ku kəcđit kāk Nhialic aake cī nyuc bīk Jethu wīc guöp awuśc cī looi, rin bī kek ye tēm thou.

60 Ku acīn awuśc cīi bēn yök, cək alon ye kəc juēc ye luəm lueth, ke wēlken akēc rōm. Nawën ke kəc karou jət röt,

61 ku luelkē, “Acuk piŋ ke lueel, ‘Ƴen abī luanj Nhialic kēnē thuər piny, ku na ye aköl ye nīn diäk ke Ƴen abī dēt buth nyiende.’ ”

62 Go Kaipa raandīt kāk Nhialic rot jət ku thiëec Jethu, “Cīn wēt dhuk nom ē wēl cī luēel Ƴiguöpkä yiic?”

63 Go Jethu biēt. Go Kaipa bēn lēk ye, “Ƴīn athiëec rin Nhialic ba lēk Ƴo lōn ye Ƴīn Raan cī lōc ku dōc, Manh Nhialic.”

64 Go Jethu lēk ye, “Ee yic, cīt tē ca luēl ye. Ku aŋot lēk we ēbēn lōn ēmēn Ƴet tuenj, wek aabī Manh Raan jāl tiŋ ke cī nyuc cuēny Nhialic ŋic kəŋ looi ēbēn, ku bīi puəl nhīim nhial.”

65 Go Kaipa aläthke rēt yiic yekōu ku lueel, “Acī Nhialic tōn guöp. Ƴenjö ŋot wīcku kəc kōk bī bēn jam kāk cī looi ēmēn? Ku wek aaci tē tōn yen Nhialic thīn piŋ.

66 Ƴenjö yen wētdun?” Gokē bēer, “Ala guöp awuśc, adhil nök.”

⁶⁷ Ku jəl kəc kək aa ŋuööt nyin ku guutkë kecin. Ku lək kəc kək ye tēwën ye kek ye gut,

⁶⁸ “Raan cī ləc ku dəc, məek raan yī gut?”

Pīter ajsi Jethu

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kaam wën ŋot rēer Pīter piiny kal yic pan bēny, ke nyen lui pan Kaipa bö tēnē ye ku lueel, “Yīn aya, yīn yī rēer kek Jethu raan Galilia.”

⁷⁰ Go jai kenhīim ēbēn ku lueel ēlä, “Yen acī raandun ye lueel ŋic diēn. Ku kē ye lueel acā cak deet yic aya.”

⁷¹ Ku ler ayeer. Go nyen dēt alony bēn ku lək kəc awën kääc thīn, “Mony kēnē ē ye rēer kek Jethu raan Nadharet.”

⁷² Go Pīter bēn jai ku kuēēŋ ku lueel, “Yen akuc mony kēnē.”

⁷³ Ku kaam awën, ke lueel kəc kääc thīn tēnē Pīter, “Ee yic, yīn ē raanden rin yīn ē raan Galilia, yīn ē jam cīmēnden.”

⁷⁴ Go Pīter rot bēn kuēēŋ, “Nhialic abä nök tē cīi yen yic luel! Yen akuc raan jiem wek rienke!” Nyin yic tēwën ke thən ajīth kiu.

⁷⁵ Go Pīter kēwäär cī Jethu lək ye tak. “Tuen ke thən ajīth kēc kiu, ke yīn abä jai arak diäk.” Ku ler ayeer ke cī guöp yär ku dhiēu.

27

Kəc Itharel aaci Jethu gaany tēnē Pilato

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Nayon nhiäk rial yic, ke bānydīt kək Nhialic, ku kəcdīt baai mēt tē bīk luōi Jethu ku bīk nök.

2 Gokë rek ku kuεethkë tënë bënydit Pilato, raan Roma.

Judath aci thou

(Luoi 1:18-19)

3 Nawën le Judath, raan wäär gəony Jethu tɨŋ, lən cɨ Jethu tɨm thou, ke riääk puəu apɛi ku dhuk wëəu ke cɨ ye riəp ciëen tënë bəny luk.

4 Ku lueel, “γɛn aci kërac looi rin cɨ γɛn raan cɨn guəp awuəc luəm ë lueth.” Gokë bëër, “Ee wëtdu, acɨn këda thɨn.”

5 Go Judath wëəu cuat kal luanə Nhialic yic, ku le rot nöök.

6 Go bəny kək Nhialic wëəu kuany ku luelkë, “Acɨi path buk wëəukä mat wëəu ye juaar yiic γön Nhialic, rin ye kek wëəu ë riɛm.”

7 Ku jəlkë tɛ bi kek wëəu luəoi thɨn guëek yic. Nawën ke matkë yic bik piny ye ke tiəp wec thɨn kəc cuëc ë töny, γəc ë wëəukä, ku bi ya tɛ ye kəc thəi cɨ thou Jeruthalem thišk thɨn.

8 Ku ë yen kë ye dom kënë cəəl, ke cəl, “Tiəm Riɛm,” agut ya akölë.

9 Ku kënë cɨ Jeremia, raan kək Nhialic tɨŋ, lueel ëlä thɛɛr aci yenhom tiɛɛŋ,

“Aaci wëəu lööm, wëəu kek ke cɨ kəc Itharel gam bi
ya kek γəc yeen,

10 ku γəc kek piny raan cuëc ë töny cimən cɨ Bəny ye lək γɛn.”

Pilato aci Jethu thiëc

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

11 Ku Jethu ë kääc Pilato nhom. Go Pilato thiëc, “Ye yɨn Bənyŋaknhom kəc Itharel?”

Go Jethu bëër, “Ee ɣen, cīt tē ca luël ye.”

¹² Ku acīn wēt cī bëër wël juēc ke ye bāny Itharel luεel yeguöp.

¹³ Go Pilato thiëc, “Cīi kājuēc cī yī gaanykā ye piŋ?”

¹⁴ Go Jethu biεt ke cī wēt Pilato bëër. Go Pilato gāi apēi.

Jethu acī tēm thou

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵ Rušön ebën, aköl Yan Ayum cīn yic luou, bēnyŋaknhom ee raan tōk kam kōc cī mac lony, tē wīc kōc baai ye bī lony.

¹⁶ Ku ē rušön kēnē raan cī käreε apēi looi cōl Barabath ē mac.

¹⁷ Nawēn cī kōc kenhīim kut, ke thiëc Pilato elä, “Yeŋa wiëckē ba lony tēnē we, ye Barabath aye Jethu, ye cōl Raan cī lōc ku dōc?”

¹⁸ Rin ee ŋic Pilato lōn ē yen tiεel yen ē thōn kek Jethu ye.

¹⁹ Tēwēn cī Pilato nyuc thōnyde nhom luk yic, ke tuc tiεnde wēt, “Duk them ba yīthok mat raan cīn kē cī wušōc kēnē guöp, kēde ē bēn ɣanhom kecīt nyuōth wēn akōu bā pēn nīn.”

²⁰ Ku kōc ater Jethu aake kōc kušōt thook bīk lēk Pilato bī ya Barabath yen lony, ku cōl Jethu anāk.

²¹ Nawēn thiëc Pilato ke, “Yeŋa kamken karou wiëckē ba lony tēnē we?” Gokē lueel, “Ee Barabath.”

²² Go Pilato ke thiëc, “Yeŋō ba looi tēnē Jethu raan ye lueel ka cī lōc ku dōc?”

Gokē rek yic ebën, “Apiëēt tim cī rīiu kōu.”

23 Go Pilato ke ben thiëec, “Yenjö? Ye awäc nõ cï looi?” Gokë ben rek yic röldit apeï, “Apiëët tim cï rïiu kõu.”

24 Nawën tiŋ Pilato ke cïi bi læu, ku tiŋ aya ka aliääp bi rot looi, ke cöl piu ku lök yecin kenhüim ke deei kek ebën ku lueel, “Thon ë raan kënë aliu yacin! Arëër wecin.”

25 Gokë dhuök ye ebën ke ke cï puöth dak, “Riemde abi täu yocin ku miëthkua cin aya.”

26 Go Pilato Barabath lony. Ku wën cï yen apuruuk yöök bik that ku ŋakkë nhom kuöth, ke gëm ke bik la piäät tim cï rïiu kõu.

Apuruuk aaci Jethu bui

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

27 Go apuruuk Pilato, Jethu kuaath pan bënynaknhom. Ku jal apuruuk ebën gööm piny.

28 Ku dëkkë aläthke bei ku rukkë alanh thith lual yeköu.

29 Ku cuëckë kou ku ŋek kek yenhom, ku tëükë wai ciinden cuëc. Ku gutkë kenhial piny yenhom bik nyuöth ciët leckë ku buikë, “Mädho Bënynaknhom, Bëny Itharel.”

30 Ku ŋuutkë guöp ku yuupkë nhom wai.

31 Wën cï kek ye jal bui këlä, ke dëk alanh wën bei, ku dhukkë aläthke yeköu. Ku kuathkë bik la piäät tim cï rïiu kõu.

Jethu aci piäät tim cï rïiu kõu

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Tëwën le kek të ye kəc la nõk thïn, ke räm kek mony cöl Thaimon raan pan Thirene, gokë däm riel bi tim cï rïiu ket.

33 Ku yeetkë tē cəl Golgotha. (Ku wētde yic, gən la guen-nej cīt apen nhom raan.)

34 Ku gēm̄kë Jethu muōn abiēc cī liäāp wäl kec cəl gal bī dek, nawēn thiēp ke kuc ye.

35 Gokë piäät tim cī rīiu kōu, ku cuetkë gək bīk alāthke tek kamken.

36 Ku jōlkë rēer bīk tiit.

37 Ku jōlkë awuōc yekë tak ke cī Jethu looi gōt yenhom nhial tim cī rīiu kōu ēlä, “KĒNĒ Ē JETHU BĒNYŅAKNHOM ITHAREL.”

38 Ku piēēt̄kë cuēr karou kek Jethu tiim cī rīiu kōōth aya, raan tōk lōŋ cuēc ku raan tōk lōŋ cam.

39 Ku jəl kōc ke ye tēek tēwēn, Jethu aa cuiit ku latkë ku luelkë,

40 “Cie yīn wäär ye lueel lōn bī yīn luan̄ Nhialic thuōr piny ku buth nīn kadiäk! Kony rot tē ye yīn Manh Nhialic! Bäär piny tim cī rīiu kōu!”

41 Ku bui kōc kāk Nhialic, ku kōc gāt lōōŋ ku kōcdīt baai.

42 “Ee kōc kōk kony ku cīi rot kony! Cie yen Bēnyŋaknhom Itharel? Cəl abō piny tim cī rīiu kōu emēn, ku abuk jāl gam!

43 Yeen ē Nhialic ŋōōth, cəl ajəl Nhialic kony emēn tē wīc yen ye. Rin aye lueel ēlä, ɣen ē Manh Nhialic.”

44 Agut cuēr awēn cī piäät tiim kōōth kek ye, ee yekë tōon guōp aya.

Jethu aci thou ayic

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Nawën aköl ciel yic ke muöth loi rot yet tään aköl pan awën.

46 Nawën tään aköl ke Jethu cöt röldit, “*Eli, Eli, lama thabakthanī?*” Ku wëtde yic, “Nhialicdië, Nhialicdië, yenjö pël yin ya wei.”

47 Nawën piŋ kəc kək ke kääc ë tənë, ke luelkë, “Mony kënë acəl Elija.”

48 Go raan tök kat ku lut alath muön wac yic, ku tēu wai thok ku ɣək Jethu thok.

49 Ku lueel kəc kək, “Titku buk tiŋ lən bi Elija bën bi bën kony!”

50 Ku jəl Jethu keŋ apei ku thou.

51 Kaam wën ka alanh ye gëen bi luanŋ Nhialic tek yic aləŋ thīn ræt yic rou, jək nhial yeet piny. Ku loi ayiëkyiëk dīt rot ku ɣer piny yic.

52 Ku ŋany rəŋ kenhīm, ku gup kəc juēc, kəc path wäär cī thou aaci bën pīr ku jətkë röt.

53 Ku wën cī Jethu rot jət, ke jiël rəŋ nhīm ku lek Jeruthalem ku nyuthkë röt kəc juēc.

54 Nawën tiŋ bēny apuruuk ku apuruukken ke tit Jethu, ayiëkyiëk piny ku kək cī röt looi ëbën ke riəc apei, ku luelkë, “Yeen ë Manh Nhialic guöp alanden.”

55 Diäär juēc aake tō thīn, ku keek aake daai tēmec. Wäär rēer Jethu Galilia, ë ye diäärkä buəth bīk mieth aa looi tənë ye.

56 Kam ë diäärkä, Maria Magdalena ku Maria man Jemith ku Jothep, ku jəl a man wēt Dhubedi aake tō thīn aya.

*Jethu aci thiäk**(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)*

⁵⁷ Wën col piny, ke mony ajak gen Arimatheo col Jothep cï wët Jethu gam bö.

⁵⁸ Ku ler tēnē Pilato ku thiëc guöp Jethu bï la thiäk. Go Pilato lëk apuruuk bïk gām ye.

⁵⁹ Go Jothep guöp Jethu bëï piny tim kōu ku der alanh yer,

⁶⁰ ku tēu ran cï wec kuur yic. Ku lōr kuur dïttet ran thok ku jiël.

⁶¹ Maria Magdalena ku Maria dēētē aake cï nyuc ke cï kenhüim wël ran.

Kac tit ran

⁶² Nawën aköl Dätem aköl bö aköl Dhiëc cök, ke kōcdit kāk Nhialic ku kac akut Parathï la tēnē Pilato,

⁶³ ku luelkē, “Bēny, acuk tak, wäär pïr aluenh kēnē ēcï lueel ēlä, ‘Ÿen abï ben pïr nïn kadiäk cök.’

⁶⁴ Kēya, lëk apuruuk bïk ran tiit apath yet aköl ye nïn diäk, rin bï kōcken ye buoath guäpde cïi kual ku törkē tēnē kac lōn cï ye jōt thou yic. Ku luenh ciēen abï dīt apēi tēnē luenh tuen.”

⁶⁵ Go Pilato lëk ke, “Calkē apuruuk bïk ran la tiit apath cüt tē wïc wek ye thïn.”

⁶⁶ Gokē la ku buthkē ran thok ku thanykē thok ē kiēnden ku tēükē apuruuk ran nhom bïk tiit.

28*Jethu aci rot jōt ran yic**(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)*

1 Nayon nhiäk rial aköl Nhialic ke Maria Magdalena ku Maria dëëtë, la bik ran la neem.

2 Ku kaam awën ka ayiëkyiëk piny dit apeï loi rot, ku bö atuny Nhialic ku lær alël wei ran thok, ku nyuuc yenhom,

3 ke ceñ alëth yer apeï la toptop, ku dëp nyin cit ye deñ bier.

4 Go apuruuk puöth jëth ku riöckë apeï abik ril wei ciët kəc ci thou.

5 Go atuny Nhialic jam tënë diäär ku lueel, “Duökkë riöc, anיע wek aa wïc Jethu wäär ci piäät tim ci rüu.

6 Aliu tën, aci rot jot cit tëwäär ci luël ye. Bäk, tiënkë tëwäär ci ye tääu thïn.

7 Lackë la bäk la lëk kocken ye buöth, ‘Løn ci yen rot jot ran yic ku ala Galilia bik la röm thïn.’ Lak lëkkë ke këya.”

8 Go diäär jäl ran nhom ke ban keköth ke ci riöc, ku keek ke mit puöth aya, bik thok riëñ tënë kocken ye buöth.

9 Kaam awën ke Jethu räm ke ke ku lueel, “Bï döör arëer kek we.” Gokë bën tënë ye ku cuetkë röt piny yenhom ku dömkë cök ku dorkë.

10 Go Jethu lëk ke, “Duökkë riöc,” “Lak lëkkë wämäthkië bik lac la Galilia të bi yok la röm thïn.”

Apuruuk aaci kë ci rot looi la lueel

11 Tëwën ηoot diäär dhël yic ke la geeu, ka apuruuk abëk, apuruuk ke tit ran yiic, la geeu ku lek bäny lëk käk ci röt looi ëbën.

12 Go bäny Itharel amat cööl. Nawën cïk kë ci rot looi jääm yic, ke matkë yic bik apuruuk gäm wëëu juëc apeï,

¹³ ku bĭk lueel, “Lɔn   niin kek naw n ke kɔc Jethu bu  th b  wak u ku kualk  gu pde  o nin.

¹⁴ Ku na piŋ B nyŋaknhom   w t k n , ke  ok aabi jam ke ye bĭ ci n k r  c  ok we.”

¹⁵ Go apuruuk w  u d m ku j lk  w t aw n cĭ b ny ke ku t thook aa lueel. Ku j l w tten thi i kɔc  tharel  ith. Ku   yen k  yek  lueel agut ya ak l.

Jethu aci rot nyu th k cken ye bu  th

¹⁶ Naw n ke k cken ye bu  th kathi ar ku t k l ony dh l bĭk la Galilia. Ku lek gat nhom t  cĭ Jethu l k ke bĭ kek la r m thĭn.

¹⁷ T w n tiŋ kek ye ke dork , ku kɔc k k keyiic aake diu ci t cie Jethu ayic.

¹⁸ Go Jethu rot cu t ke ku lueel, “ en aci  i k riel nhial ku piny.

¹⁹ Lak pinynhom  b n ku l kk  kɔc w tdi . Ku miack  kenh im Rin Wun, ku W nde ku W i Nhialic,

²⁰ ku pi ck  ke bĭk k ju c ca l k we gam. Ku mu kk  wenh im l n  en abi r er kek we ak lak l yet th k   piny.”

Lëk yam
New Testament in Dinka, Southwestern (SU:dik:Dinka,
Southwestern)

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dinka, Southwestern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dinka, Southwestern

dik

Sudan

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dinka, Southwestern

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

d94b9d26-33ff-5c4e-819f-5bfe86ac9e55